Jaargang 115. Zondag, 31 Augustus 1856. No. 105.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt verzonden: *Bijblad* no. 17, inhoudende: *Verslag van de handelingen van den Gemeenteraad van Groningen.*

AANBESTEDING

VAN

TURF EN BRANDHOUT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* gedenken, bij enkele Inschrijving, ten dienste van het RAADHUIS aan te besteden:

1. De LEVERING van **400** Ton **BAGGER-TURF.**
2. IDEM van **1100** Ton **HARDE ZWARTE TURF.**
3. IDEM van **200** Ton **LANGE ZWARTE GESTOKEN TURF.**
4. IDEM van **15,000** Stuks **BERKEN BRANDHOUT.**

De Voorwaarden van Levering zullen, van heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen.

Vóór of uiterlijk op WOENSDAG den 3den September 1856 zullen de MONSTERS aan het RAADHUIS moeten worden bezorgd, en wel van iedere soort van Turf en het Brandhout 15 stuks, ieder afzonderlijk in een' Zak of eene Mand, terwijl bij ieder Monster een afzonderlijk INSCHRIJVINGSBRIEFJE moet worden overgelegd, van buiten voorzien van dezelfde Merken als het Monster.

GRONINGEN, 11 Augustus 1856.

Burgemeester en Wethouders voorn.: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Herbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen Gecommitteerde, bij *enkele inschrijving*, her te besteden:

Het maken van een waterdigten DAM langs een gedeelte Walmuur van het Winschoterdiep, enz.

De Voorwaarden zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn aan het BUREAU van FABRIKAADJE op het Raadhuis.

De op zegel geschreven INSCHRIJVINGSBILJETTEN, ingerigt overeenkomstig de algemeene Voorwaarden, moeten vóór of uiterlijk op **Vrijdag den 5den September 1856** aan het RAADHUIS worden bezorgd.

De opening der Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op **Zaturdag den 6den September 1856,** des voormiddags te 10 uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 29 Augustus 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

HAVENGELD.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat door den RAAD dier Gemeente, in zijne Vergadering van den 17den Mei 1856, is vastgesteld de volgende **Verordening:**

De RAAD der Gemeente *Groningen*, —

Overwegende, dat het noodzakelijk moet worden geacht eene wijziging te brengen in de Verordeningen van den 29sten Julij 1854, waarbij de vroeger geheven wordende regten voor het liggen in, en het bevaren van de Havens en Diepen in deze Gemeente, bekend onder den naam van Haven-, Modder-, Bus- en Laadcedulgelden, zijn herzien en eene heffing van Havengeld is vastgesteld;

Gelet op artt. 232, 238, 240 en 254 der Gemeentewet, —

Heeft, onder goedkeuring des Konings, besloten als volgt:

Art. 1. Alle in deze Gemeente bestaan hebbende bepalingen omtrent de regten voor het liggen in, en het bevaren van de Havens en Diepen in deze Gemeente, bekend onder den naam van Haven-, Modder-, Bus- en Laadcedulgelden, blijven ingetrokken en buiten werking gesteld.

De Verordeningen omtrent de heffing en de wijze van invordering van het Havengeld, vastgesteld den 29sten Julij 1854, en door Z. M. den Koning goedgekeurd bij besluit van den 27sten September 1854, no. 4, worden bij deze ingetrokken.

Art. 2. Met den 1sten Julij 1856 zal in deze Gemeente voor het gebruik van die Wateren, welke door de Gemeente worden onderhouden, Havengeld worden betaald naar het volgende

TARIEF:

1) Zeeschepen, onder welke benaming ook voorkomende, per Zeeton . . . . *f* 0.05.

2) Schepen, die de binnenwateren bevaren, onder welke benaming ook voorkomende, per Nederlandsche of Accijnston . . . . - 0.01¼.

3) De Schippers van binnenvaarders, onder welke benaming ook voorkomende, zullen, wanneer zij voor hunne schepen gedurende een' korter tijd dan 48 uren van de Havens of Diepen der Stad gebruik maken, eene doorvaartcedul kunnen erlangen, tegen betaling per Accijnston van hun schip van . . - 0.00 $\frac{7}{100}$.

Indien zij langer dan 48 uren van de Havens of Diepen gebruik maken, zullen zij verpligt zijn het Havengeld tot het onder no. 2 bepaalde bedrag aan te vullen.

4) Vischsnikken, dorp- of marktscheepjes, boerenmelkscheepjes, jollen en booten, in eens . . - 0.10.

Bovenstaande Havengelden moeten worden betaald bij het binnenvaren van de Haven; uitgaande schepen zijn vrijgesteld.

De Schippers zijn echter verpligt, om bij het varen uit de Havens te vertoonen en af te geven het bewijs, dat het Havengeld bij het binnenkomen is voldaan.

Indien die kwitantie door hen niet wordt afgegeven, zullen zij verpligt zijn, hetzelfde Havengeld te voldoen, als hierboven onder no. 1, 2, 3 en 4 is bepaald.

Mitsdien zal van nieuwe schepen, binnen de Havens of Diepen gebouwd, het Havengeld worden betaald bij het uitvaren.

5) De trekschuiten en barges, onverschillig van welke grootte, zoodra zij binnen de Gemeente gevaren zijn . . . . - 0.50.

Praamschepen met slijk geladen of zullende dienen tot het laden van slijk, booten achter een varend schip en sleepbooten zijn vrij.

6) Balken los of in vlotten:
van ieder eiken balk . . . . - 0,01.
van ieder greenen of vuren balk . . . . . - 0,00½.
Uitgaande balken zijn vrijgesteld.

De vervoerders van balken, voor welke bij het binnenvaren der Gemeente het Havengeld verschuldigd was, zijn echter verpligt om bij het varen uit de Havens te vertoonen en af te geven het bewijs, dat het Havengeld bij het binnenkomen is voldaan.

Indien die kwitantie door hen niet wordt afgegeven, zijn zij verpligt het Havengeld voor de balken volgens Tarief te voldoen.

Balken, onmiddellijk komende en gelost uit schepen in de Havens der Gemeente, zijn van het Havengeld vrijgesteld.

En zal dit besluit, benevens dat, waarbij de invordering zal worden geregeld, worden voorgedragen aan Gedeputeerde Staten, binnen den termijn en ten einde als bij art. 233 der Gemeentewet is bepaald.

Gedaan te *Groningen* ter openbare Raadsvergadering van den 17den Mei 1856.

De Burgemeester: (*get.*) J. SLOT.
De Secretaris: (*get.*) HORA SICCAMA.

En dat deze Verordening bij Koninklijk besluit van den 31sten Julij 1856, no. 68, is goedgekeurd, onder aanhaling der voorschriften, waarnaar de invordering van het Havengeld zal plaats hebben, welke voorschriften mede in de Vergadering van den Raad dezer Gemeente van den 17den Mei 1856 zijn vastgesteld invoege als volgt:

De Raad der Gemeente *Groningen*, —

Gezien het Raadsbesluit van den 17den Mei 1856, no. 3*a*, waarbij is vastgesteld een Tarief van Havengeld voor het gebruik der Havens en Diepen ter dezer Stede;

Gelet op artt. 232—238, 258—261 der Gemeentewet, —

Heeft besloten, omtrent de invordering van het Havengeld, overeenkomstig het Tarief bij opgemeld Raadsbesluit bepaald, de volgende voorschriften vast te stellen.

Art. 1. Door den Bevelvoerder of Schipper, die met zijn schip de Haven binnenloopt en den vervoerder van balken, de Haven binnenvarende, zal het Havengeld verschuldigd zijn, zoodra zij, bij het Kleinepoortje de Zuidzijde van de Bontebrug, in het Horensche diep de Zuidzijde van de Draaibrug, bij de Kranepoort de lijn dwars door het Reitdiep getrokken uit den Westelijken hoek van den Steenenbeer, en in het Damsterdiep de benedenste deuren van de Schutkolk van het Verlaat zullen zijn gepasseerd.

Zij zijn gehouden de regten, verschuldigd volgens Tarief, dadelijk, aan den daartoe aangestelden Ambtenaar te komen voldoen, en zulks met overlegging door den Schipper van den meetbrief, welke hem dadelijk na inzage zal worden teruggegeven.

De vervoerder van balken zal het werkelijk getal en de soort daarvan aan den Ambtenaar opgeven.

De Schippers van trekschuiten en barges zijn verpligt, het Havengeld te voldoen bij het binnenvaren in de Gemeente.

Art. 2. Ieder Bevelvoerder of Schipper en ieder vervoerder van balken is verpligt, een bewijs voor de voldoening van het Havengeld te nemen, het gedurende den tijd, dien hij met zijn schip of de door hem vervoerde balken in de Havens of Diepen der Stad blijft, te bewaren, en bij het uitvaren der Haven aan den Havenmeester af te geven.

De Schippers zullen dit bewijs gedurende dien tijd steeds aan boord moeten hebben.

Art. 3. De Bevelvoerder of Schipper en de vervoerder van balken is verpligt, het bewijs voor betaald Havengeld gedurende den tijd, dien hij met zijn Schip of met de door hem vervoerde balken in de Havens of Diepen der Stad blijft, op de eerste aanvraag te vertoonen aan de Havenmeesters, de Ambtenaren met de inning van het Havengeld en de surveillance daarop belast, en de Ambtenaren van Politie.

De zorg voor de opvolging van de bepalingen dezer Verordening wordt aan hunne waakzaamheid toevertrouwd.

Art. 4. Van nieuwe schepen, in de Gemeente binnen de boomen gebouwd, zal het Havengeld worden betaald bij het uitvaren.

Art. 5. In geval van verschil over de toepassing van voormeld Tarief, zal de Ambtenaar, met de inning van het Havengeld belast, zich naar de beslissing van den Burgemeester moeten gedragen.

Art. 6. In geval van niet-betaling, zullen op den belastingschuldige worden toegepast de bepalingen voorkomende in de Gemeentewet artikel 258 tot en met 261, en ten einde de uitvoering van het bepaalde bij die artikelen verzekerd zij, zijn de in art. 3 genoemde Ambtenaren bevoegd, om den Schipper of Bevelvoerder van een schip, of de vervoerder van balken, die het Havengeld niet heeft voldaan, op magtiging van Burgemeester en Wethouders, het voortzetten der reis te beletten of den verderen vervoer te doen staken.

En zal dit besluit met het besluit van den 17den Mei 1856, no. 3*a*, aan Gedeputeerde Staten worden voorgedragen.

Gedaan te *Groningen* ter openbare Raadsvergadering van den 17den Mei 1856.

De Burgemeester: (*get.*) J. SLOT.
De Secretaris: (*get.*) HORA SICCAMA.

En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, den 31sten Augustus 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat het **KANTOOR** van den **GEMEENTE-ONTVANGER** met **den 1sten September 1856** wordt **overgebragt** in het LOKAAL achter het RAADHUIS (alwaar vroeger het Kantoor der Stedelijke Belastingen is gehouden), en aldaar zal **geopend** zijn op **alle werkdagen** des **voormiddags van 9 tot 2** en des **namiddags van 3 tot 5 uur** (en niet, zooals vroeger is aangekondigd, des namiddags van **4** tot **6 uur**).

GRONINGEN, 29 Augustus 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

AFGIFTE VAN AL DE PATENTEN,

van af den 1sten tot en met den 13den September 1856.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* roepen bij deze op:

I. Al de **PATENTPLIGTIGEN,** waaronder ook de SLIJTERS, TAPPERS, KROEGHOUDERS en KOFFIJHUISHOUDERS, vermeld onder nos. 37, 38, 39 en 40 van Tabel 14, gevoegd bij de Wet van den 21sten Mei 1819 (*Staatsblad* no. 34) die zich in de PRIMITIEVE BESCHRIJVING van het dienstjaar 18$\frac{56}{57}$ ter bekoming van PATENT hebben aangegeven;

II. Zij die als MEDETEEKENENDE DEELGENOOTEN van een PATENT of AFSCHRIFT daarvan moeten zijn voorzien:

Om hunne PATENTEN of AFSCHRIFTEN daarvan, van MAANDAG den 1sten tot en met ZATURDAG den 13den September 1856, met uitzondering van den Zondag, telkens des voormiddags van 10 tot 12½ uur, onder opgave van de roode letter en het nommer hunner Woning, van de KAMER der ZETTERS op de bovenste verdieping van het RAADHUIS, in persoon te komen afhalen.

De SLIJTERS, TAPPERS, KROEGHOUDERS en KOFFIJHUISHOUDERS worden tevens herinnerd, dat bij art. 2 der Wet van den 24sten April 1843 (*Staatsblad* no. 16), onder anderen is bepaald, dat aan hen het PATENT niet zal worden afgegeven, en zij het daarbij uitgedrukt bedrijf niet zullen mogen uitoefenen, dan nadat de HELFT van hunnen AANSLAG over het LOOPENDE DIENST JAAR en het VERSCHULDIGDE over het AFGELOOPEN DIENSTJAAR ten VOLLE zal zijn voldaan; weshalve zij de KWITANTIE voor het VERSCHULDIGDE over het VERLOOPEN DIENSTJAAR, benevens de KWITANTIE van hetgeen door hen op hunnen AANSLAG van dit JAAR is betaald, zullen moeten vertoonen. *Wijders wordt ter kennis van de LAATSTE PATENTPLIGTIGEN gebragt, dat de PATENTEN niet aan hunne HUIZEN zullen worden rondgebragt; terwijl zij verder worden gewaarschuwd, dat zij, op AANVRAGE hun PATENT niet kunnende VERTOONEN, zich blootstellen aan de BOETE vastgesteld bij art.* 32 *der Wet op het Patent van den* 21*sten Mei* 1819.

Al de onafgehaalde PATENTEN of AFSCHRIFTEN van dezelve, met uitzondering van die der SLIJTERS, TAPPERS, ENZ., zullen, na verloop van laatstgenoemden dag, worden gesteld in handen van de Deurwaarders der Directe Belastingen, ten einde door hen, ingevolge art. 2 van Zijner Majesteits besluit van den 17den December 1820, aan de huizen de belanghebbenden te worden bezorgd, onder genot van 10 Cent; — terwijl aan hen tevens voor ieder afschrift van een' Medeteekenenden Deelgenoot, wegens Zegelgeld, zal moeten worden betaald 34½ Cent.

GRONINGEN, 30 Augustus 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

New-Yorksche dagbladen van den 9den dezer geven gunstige berigten over den uitslag van den toen grootendeels afgeloopen tarweoogst in de Vereenigde Staten. Het nieuwe gewas is, naar gemeld wordt, in zeer goeden staat binnengebragt en uitstekend van hoedanigheid; volgens eene berekening, die gezegd wordt niet overdreven gunstig te zijn, wordt de opbrengst in de geheele Unie gezamenlijk op 142,836,000 schepels geraamd, dat is omstreeks tien per cent meer dan er ooit vroeger in een jaar gewonnen is. Men voegt daarbij de verzekering, dat de Unie in dit jaar een vierde meer tarwe naar Europa zal kunnen uitvoeren, dan in het afgeloopene, waarin de uitvoer grooter geweest is dan in eenig vroeger jaar, en evenwel nog een overschot beschikbaar gelaten heeft.

De jongste berigten uit de Vereenigde Staten, loopende tot den 14den dezer, luiden mede zeer gunstig ten aanzien van den graanoogst daar te lande.

In de laatste dagen had te New-York eene vergadering van 300 Europesche uitgewekenen, meest Franschen, plaats gehad, om maatregelen vast te stellen, ten einde, in geval in Europa eene omwenteling mogt uitbreken, terstond een aantal personen, die deze beweging zouden willen ondersteunen, uit de Ver. Staten derwaarts over te brengen.

— Het dezer dagen medegedeelde berigt, dat de heer *Comonfort*, de president der Mexicaansche republiek, die betrekking neergelegd heeft, is nog niet bevestigd noch tegengesproken. Intusschen vindt men in dagbladen van New-Orleans berigten uit Mexico, waaruit blijkt dat hij door den openlijken tegenstand van den generaal *Vidaurri*, vroeger zijnen bondgenoot en thans zijnen mededinger, in moeijelijkheden gebragt werd. President *Comonfort* stond evenwel hoog in de volksgunst aangeschreven, zoodat hij die moeijelijkheden wel zou kunnen te boven komen.

RUSLAND.

De dagbladen van Petersburg van den 17den dezer melden, dat naar aanleiding van de plaats gehad hebbende rijzing der graanprijzen aldaar, de militaire gouverneur der hoofdstad heeft bekend gemaakt, dat hij zal overgaan tot den verkoop van het in de reserve-magazijnen overgebleven graan, tot eene prijsvermindering van 10 pCt., ten behoeve der armen en kleinhandelaren in brood. — Overigens verneemt men, dat de graanoogst in Rusland uitmuntend is.

De Londensche *Morning Post* had gezegd dat lord *Granville*, buitengewoon gezant der Koningin in Rusland, gedurende de krooningsfeesten te Moskou een hôtel bewonen zal, dat hij voor 80,000 roebels in de maand huren moest, terwijl voor het voor vorst *Dolgorouki* bestemde slechts 8000 roebels gevorderd werden. De eigenaar van eerstgenoemd hôtel heeft zich in een der voornaamste dagbladen hierop verantwoord. De van lord *Granville* gevorderde huur bedraagt, zegt hij, *slechts* 200,000 roebels (38,000 gulden) voor den tijd van twee maanden, en daarvoor zal hij een hôtel bewonen dat driemaal grooter dan het voor vorst *Dolgorouki* bestemde is.

GRIEKENLAND.

De Londensche *Morning Post* zegt in staat te zijn te kunnen mededeelen, dat de Engelsch-Fransche bezetting van Griekenland binnen kort zal ophouden een onderwerp van ongerustheid uit te maken voor het hof van Athene. De Fransche vlootvoogd heeft bevel ontvangen zich voor de ontruiming gereed te maken, hoewel de juiste dag nog niet bepaald moet zijn. Vervolgens herinnert genoemd blad er aan, dat al de oorzaken, welke de bezetting van Griekenland hebben noodzakelijk gemaakt, nog bestaan; dat de Koning dezelfde staatkunde heeft volgehouden; dat de orde en de veiligheid niet hersteld zijn, — en voegt daarbij: »Dit is de toestand waarin het bezettingsleger, wanneer het zich terugtrekt, een land zal achterlaten, dat zooveel geld aan Engeland en Frankrijk gekost heeft, en dat aan deze mogendheden eertijds zooveel zorg gebaard heeft. Ongetwijfeld kunnen de geallieërden niet in Griekenland ageren, zonder Rusland te raadplegen, dat eene der mogendheden is welke Griekenland beschermen, maar de omstandigheden, onder welke de bezetting heeft plaats gevonden, kunnen zekerlijk aan de twee Westersche mogendheden, welke de kosten der expeditie hebben gedragen, het regt geven, aan Koning *Otto* eene wijze van bestuur op te leggen, waarin zij waarborgen zien voor de handhaving der rust en voor het overwigt van hunnen invloed in een land, dat niet kan missen van altijd het centrum van een groot belang in het Oosten te zijn."

Te Athene hield men het op den 23sten dezer er voor, dat eene wijziging in het ministerie op handen was.

ITALIE.

Uit Rome wordt gemeld, dat het stedelijk bestuur van Ancona zich met gelijksoortige grieven, als onlangs die van Bologna en Ravenna, tot den Pauselijken Stoel gewend en bepaaldelijk de verwijdering van het Oostenrijksche garnizoen, als eenen maatregel tot verligting der belastingen, gevraagd heeft. Men zeide dat ook de gemeenteraad van Forli zoodanigen stap gedaan had.

— Er hebben inderdaad ernstige wanordelijkheden plaats gehad in het eerste regement der Napelsche grenadiers. De oproermakers waren gevangen genomen en de manschappen, het corps uitmakende, arbeidden laatstelijk aan de aardewerken van den spoorweg, die werd aangelegd van Napels naar de Romeinsche grenzen.

— Volgens brieven uit Turyn van den 22sten dezer, heerscht in Sardinië eene opmerkelijke bedrijvigheid in het krijgswezen. De werkzaamheden aan de fortificatiën van Alessandria en Casale worden met ijver voortgezet en vorderen snel. Aan de manschappen en officieren wordt geen verlof meer gegeven, opdat het leger zoo veel mogelijk voltallig zij bij de groote manoeuvres, die van den 1sten September tot den 15den November zullen plaats hebben.

SPANJE.

Thans is in zijn geheel bekend het belangrijk besluit der Koningin betrekkelijk de gewapende burgerij, waarbij niet alleen de nationale militie in het geheele rijk ontbonden, maar de instelling definitief wordt afgeschaft. Het gaat van een uitvoerig betoog vergezeld, waarin de ministers, als het ware, eene geschiedkundige beschouwing geven van de rol, welke de nationale militie heeft vervuld bij al de revolutionaire gebeur-

tenissen, welke elkander in Spanje hebben opgevolgd, en waaruit zij afleiden, dat de instelling inderdaad niets anders is dan een werktuig in de handen der bevorderaars van wanorde en regeringloosheid en zij alzoo onbestaanbaar is met elken regelmatigen regeringsvorm.

Wel erkennen de ministers dat de militie in den burger oorlog de belangrijkste diensten heeft bewezen, en toen steeds in den strijd voor de constitutionele kroon, even als weleer voor de verdediging van den Spaanschen grond, haar bloed zonder schroom heeft geofferd, — maar de houding der militie bij den laatsten opstand te Madrid en in de provinciën getuigde te zeer, dat zij zich door eenigen liet verleiden de partij der omwenteling te dienen. Bovendien beschouwden vele leden de hun opgelegde dienstpligten te veel als lasten, die hen in handel en nijverheid, in de volvoering van hunne gewone maatschappelijke pligten belemmerden, dan dat men eene instelling zou behouden, die onlangs gebleken was, in geenen deele een waarborg te zijn voor het behoud der volksvrijheden.

De maatregel heeft te Madrid een' pijnlijken indruk gemaakt. Men wachtte eene ontbinding, geene geheele opheffing. Inderdaad was het gouvernement ook tot eerstgenoemden maatregel gezind, maar het schijnt, dat het aan hoogere inzigten gevolg heeft moeten geven. Dit laatste schijnt vooral waar te moeten zijn, als men bedenkt, dat, met eene enkele uitzondering, de ministers in vroegere betrekkingen zich zeer ten gunste der nationale militie hebben uitgelaten. Men vreest daarom, dat deze eerste concessie aan de reactie spoedig door anderen zal worden gevolgd en dat van lieverlede het stelsel *O'Donnell* plaats zal maken voor dat van *Narvaez*, om eindelijk tot nieuwe politieke schokken aanleiding te geven.

De *Clamor publico* berigt, dat de toestand waarin de drukpers zich tegenwoordig bevindt, hem belet het afgekondigde decreet betreffende de nationale militie zóó te onderzoeken als hij wel wenscht; en de *Parlemento* deelt aan zijne lezers mede, dat van hoogerhand hem is verboden geworden, elke beschouwing over de staatkundige kwestiën wier oplossing aan de regering is overgelaten.

DUITSCHLAND.

De Hannoversche kamers hebben bij het aangenomen rapport nopens de begrooting van uitgaven aangaande het herstel eener Duitsche vloot zich aldus uitgelaten: »De oprigting van eene Duitsche vloot, blijft, hoezeer ook de eerste pogingen voorloopig weder zijn verijdeld, voortdurend eene zoo algemeen erkende behoefte, zoowel ter verdediging der weerlooze kusten, als ter verzekering van den handel, met name van den overzeeschen, dat het streven naar het doel niet mag worden opgegeven. Hoe meer onmiddellijk juist het koningrijk Hannover, om de ligging zijner kusten en met het oog op 't geen hier reeds gedaan is voor de uitbreiding van zijnen zeehandel, bij die aangelegenheid belang heeft, en hoe krachtiger de koninklijke regering vroeger voor het behoud van den eersten aanvang eener Duitsche vloot geijverd heeft, met des te meer vertrouwen gelooven de stenden hun vroeger voorstel te kunnen vernieuwen, »dat de koninklijke regering niet zal ophouden op het herstel eener Duitsche vloot al haren invloed uit te oefenen."

Een gelijk besluit is genomen tot de oprigting van een Duitsch bondsgeregtshof, »dat met de wenschen en belangen van geheel Duitschland overeenkomt."

— Wij hebben al weder een spoorwegongeluk te melden, dat ditmaal intusschen niet zoo verschrikkelijk is geweest als de onlangs voorgevallene. De spoortrein namelijk op de Westfaalsche baan is den 26sten tusschen Hamm en Warburg uit het spoor geraakt en werd dien ten gevolge met zooveel hevigheid eene helling afgedreven, dat de machinist van de locomotief geslingerd en oogenblikkelijk gedood werd; ook het overige personeel werd min of meer ernstig gekwetst, terwijl gelukkig de reizigers, voor zoo ver men verneemt, geene noemenswaardige verwondingen bekwamen.

— Van de onverdraagzaamheid der Oostenrijksche bisschoppen moet weder een voorbeeld worden bijgebragt. Te Olmutz zou den 17den dezer een boekhandelaarsbediende van de Protestantsche godsdienst begraven worden. Ofschoon de overledene geen zelfmoordenaar was, werd toch door den aartsbisschop bevolen de begrafenis te doen plaats hebben op den grond voor zelfmoordenaars bestemd. Dit bevel werd dan ook werkelijk uitgevoerd. Maar er was nog meer, dat niet weinig ergernis heeft gegeven. Toen de uit Brunn geroepen Protestantsche leeraar eene lijkrede wilde doen, werd ook dit hem door den aartsbisschop verboden. De leeraar deed een stil gebed, verliet het kerkhof, en hield toen eene aanspraak tot de omtrent 1500 personen, die het lijk vergezeld hadden, welke toespraak met belangstelling aangehoord werd.

— Kardinaal *Viale Prela* heeft deze week Weenen verlaten, alwaar hij twaalf jaren de waardigheid van pauselijk nuntius bekleedde, en is naar Rome teruggekeerd.

DENEMARKEN.

In Denemarken wordt weder eene gewigtige procedure gevoerd, die in hooge mate de belangstelling in het land gaande houdt. Den 22sten dezer stond voor het hof van appel te Kiel te regt de minister voor de hertogdommen Holstein en Lauenburg, de heer *von Scheele*, die door den voorzitter der Holsteinsche stendenvergadering is aangeklaagd van het uitvaardigen van onderscheidene resolutien in strijd met de constitutie voor de hertogdommen. Deze zaak zal waarschijnlijk eenige dagen achtereen het hof bezig houden.

GROOT-BRITTANJE.

H. M. heeft den luitenant-generaal sir *Colin Campbell* tot inspecteur-generaal der infanterie benoemd.

— De *Morning-Post*, die het zich tot taak schijnt gesteld te hebben om de vreemde souvereinen te beleedigen en te honen, bevat nu een artikel tegen de Koningin van Oude, welke op dit oogenblik te Londen de Engelsche gastvrijheid geniet, waarvan de volgende zinsnede vooral de algemeene opiettendheid heeft getrokken: »Wij weten niet of het waar is, dat de Koningin van Oude in Engeland is gekomen om de teruggave van het rijk te bewerken, dat wij haar ontnomen hebben: mogt dit het geval wezen, dan beklagen wij het hof dat zulk een proeve heeft ondernomen, om een onnut doel te vervolgen. Geen Engelsch kabinet dat de maatregelen van lord *Dalhousie* later afkeuren zal, alleen omdat de Koningin moeder van Oude protesteert of dat haar zoon de ex-Koning in per soon haar protest kracht zou komen bijzetten. Zoo die Koning te Londen komen mogt, zullen wij zijne verkeerdheden vergeten, om hem met edelmoedigheid te ontvangen. Maar hij zal ontwaren dat de souvereiniteit der Indiën, slechts de schaduw der Britsche magt is; dat de handelingen van den gouverneur-generaal slechts de echo zijn van den wil der Koningin; dat Engeland geen staat inlijft zonder daartoe uitgelokt te zijn, en dat die inlijving door de klagten van den afgezetten monarch niet te herroepen is. Wij hebben daardoor meer verpligtingen tegenover het volk van Oude, dan tegenover hen, die van die magt ten nadeele van dat volk hebben misbruik gemaakt."

De majoor *Bird*, agent der Koningin-weduwe van Oude, heeft op het balkon van het hôtel te Southampton eene aanspraak gehouden tot het volk, waarin o.a. het volgende voorkomt: »Zult gij, wier vaders en broeders hun bloed stortten om Turkije van Ruslands aanranding te bevrijden; gij, die de hulpbronnen van dit rijk hebt doen vloeijen, om de aanhechting van twee kleine provinciën aan Rusland te verhinderen, — zult gij het O. I. bewind veroorloven om aan deze koninklijke familie een koningrijk te onttrekken, zoo groot als België, waarover de oom van onze geëerbiedigde Koningin het bewind voert?" (Geroep van Neen! Neen!) — De aanspraak besloot met een beroep op de regtvaardigheid en met drie luide hoerahs voor de Koningin van Oude, onder groote toejuiching van het volk.

— Een der dagbladen schetst op de volgende wijze den tegenwoordigen aan staatkundig nieuws zeer stillen tijd: »Spanje is rustig, *Napoleon* te Biarritz, de diplomatie neemt vacantie, de geneeskundigen ontslaan zich van hunne patiënten door ze naar het bad te zenden, de gerigten nemen vacantie. Londen staat ledig — met uitzondering van meer dan twee millioen zich onderling verdringende, stootende, overrijdende en overschaduwende menschen is niemand meer daar — de wandelplaatsen van Hyde Park, St. James en Grosvenor Square zijn verlaten. Alles is naar Kissingen, Dieppe, Hastings en Bath geijld, om aldaar zijne oude kennisen en bekenden weder te vinden. — Hierop laat men de vraag volgen, welke men niet beantwoordt: Maar waarom altijd naar de fashionable baden der groote wereld, waar men toch schier maar een klad der groote steden, zelden wezenlijke natuur vindt, naar welke men haakt, als men eenen winter en halven zomer te Londen gelukkig achter zich heeft?

— Het clipperschip *Star of the East* is van Shanghae te Londen aangekomen met eene zoo rijke lading als misschien nog nooit uit die oorden is aangevoerd, bestaande namelijk uit 2419 balen zijde, ter waarde van 250,000 £, behalve nog 15,665 kisten thee en 179 collis verschillende goederen.

— Onlangs is door het gouvernement der Vereenigde Staten een stoomschip uitgezonden om peilingen te doen ten behoeve der partikuliere maatschappij, die eenen electrischen telegraaf tusschen Noord-Amerika en Ierland wil aanleggen. Dit vaartuig is den 31sten Julij j.l. van Newfoundland vertrokken en reeds den 23sten dezer te Cork, in Ierland, aangekomen: het heeft, naar gemeld wordt, zijne taak geheel naar wensch volbragt.

FRANKRIJK.

De Keizer en de Keizerin bevinden zich zeer wel en schijnen zich te Biaritz goed te vermaken.

De electrische telegraaf tusschen Parijs en Biarritz is zonder ophouden werkzaam. De Keizer voert op eenen afstand van 200 uren bijna even goed het voorzitterschap bij den ministerraad, alsof hij de Tuileriën bewoonde.

— Van prins *Napoleon*, die met het stoomschip de *Hortense* eene wetenschappelijke reis naar de Poolstreken maakt, heeft men weder eenige tijdingen ontvangen. Hij heeft de westkust van Groenland bezocht; gedurende 14 dagen heeft hij het leven der Eskimo's bestudeerd, die in voortdurenden strijd met de natuur voortleven. De prins heeft de zuidelijke districten Godthaab, Fiskoerness, Frederickshaab, Arksand en Fiord aangedaan, en in laatstgenoemde plaats vooral de aanwezigheid van koper, zink en bovenal van tantaliet en krijoliet bevestigd gevonden. Door eene windvlaag was Julianshaab geheel door het ijs geblokkeerd, 't geen men dus niet kon bezoeken. Den 2den Aug. is men naar de Faroë-eilanden gestevend, maar moest om het slechte weder te Reikiawik vertoeven, waar den 15den Aug. de *Napoleons*dag is gevierd. Den 20sten was men te Lerwick aangekomen, dat men den 21sten heeft verlaten, om de kusten van Noorwegen tot aan de Noorderkaap te bezoeken. De prins is den 23sten te Bergen gearriveerd

Dezer dagen heeft voor de regtbank van het departement der Seine een proces plaats gehad, dat de aandacht van de geheele beschaafde bevolking van Parijs trok. *Louis Philippe* had namelijk in het jaar 1807, toen hij er nog niet aan denken kon ooit Koning der Franschen te worden, bij gebrek aan andere bezigheden, een' geschiedkundigen arbeid ondernomen. Hij zette namelijk de kroniek van pater *Anselmus* (*Pierre de Guibours*) over de genealogie van het Fransche koninklijke huis, door dien geleerden pater in 1674 afgebroken, voort, eerst tot *Louis XV* en later tot den tijd van de Julijrevolutie. Het handschrift van den koninklijken geschiedschrijver werd lang verloren geacht, tot dat de hertog *van Aumale* onlangs te Londen een' brief ontving, waarin het handschrift hem te koop werd aangeboden. De hertog beantwoordde dit aanbod door eene opeisching van het geschrift, ten gevolge waarvan het bij den bezitter, zekeren *Valette*, in beslag werd genomen. Alle erfgenamen van *Louis Philippe*, ook de hertogin *van Orleans*, als voogdes over hare zoons, sloten zich bij den hertog *van Aumale* aan. Den 19den dezer diende de zaak. De koninklijke erfgenamen werden bijgestaan door den heer *de Normandie*, die het eigendomsregt zijner cliënten betoogde; het openbaer ministerie vereenigde zich met dat gevoelen en de heer *Valette* moet, behalve het verlies van het kostbare handschrift, ook nog de kosten van het proces dragen. Men zegt, dat de kroniek van *Louis Philippe* belangrijke bijzonderheden betreffende de regering van *Napoleon I* behelst, dat de tegenwoordige Keizer gelegenheid heeft gevonden om het in te zien en het manuscript liever in de familie *Orleans* wenscht dan in die van den minder discreten *Valette*.

Men verneemt dat *Valette* van dit vonnis in appèl is gekomen.

— Van al de brieven, welke de *Univers*, naar aanleiding van zijn bekenden twist met *l'Ami de la Réligion*, heeft opgenomen, is die van den aartsbisschop van Bordeaux, den kardinaal *Donnet*, thans weder daarin geplaatst, zeker de onaangenaamste voor hem geweest. Die prelaat zegt daarin, vol waardigheid, dat »beide partijen ongelijk hebben en dat de twistzieke woorden van den *Univers*, geheel en al strijden met den geest van het Evangelie, dat liefde ademt en geen geweld predikt."

— Volgens berigten uit Cherbourg, zal daar weder ijverig aan het bouwen van schepen begonnen en het aantal scheepstimmerlieden met 200 vermeerderd worden. Het stoomlinieschip *Ville de Nantes* (100 kanonnen en 900 paardenkracht) zal spoedig voltooid, het linieschip *Sebastopol* (70 kanonnen en 900 paardenkracht) begonnen en het linieschip *Donawerth* met stoomkracht voorzien worden. Men noemt nog verscheidene fregatten en kleinere schepen, die vervaardigd zullen worden.

— Te Creil is een passagierstrein tegen een goederentrein aangestooten, gelukkig kwamen de reizigers er met den schrik af. Slechts enkelen zijn ligt gewond.

— In Algerie heeft eene vrij belangrijke aardbeving plaats gehad. De eerste schudding werd op den avond van den 21sten dezer gevoeld. Ze was te Algiers zwak, maar sterker te Constantine en te Bona en vreeselijk te Philippeville, alwaar de schok zich den volgenden dag nog sterker herhaalde. De torens zijn gedeeltelijk ingestort; vele huizen zijn beschadigd. De hospitalen, kazernen en andere groote gebouwen moesten ontruimd worden, en de inwoners der steden en dorpen moesten hunne huizen ontvlugten en op het vlakke veld gaan kamperen. Men zegt dat verscheidene dorpen zijn verwoest. Men verwacht daaromtrent nadere berigten. Voorloopig meldt men, dat er geen menschenlevens bij dat onheil te betreuren zijn.

BELGIE.

Naar men mij verzekert — zoo wordt aan de *Amst. Ct.* geschreven — moet de heer *Vilain XIIII*, minister van buitenlandsche zaken, j.l. Vrijdag een bezoek hebben gehad van den heer *Barrot*, den Franschen gezant aan ons hof, waarbij op nieuw sprake zou zijn geweest van de aanvallen van zekere pers tegen Keizer *Napoleon*, en meer bepaald van de berigten die onderscheidene bladen mededeelen omtrent de gezondheid des Keizers, dien zij voorstellen als ware hij volkomen waanzinnig geworden. De heer *Vilain XIIII* zou geantwoord hebben, dat men die bladen niet kon vervolgen voor zulke artikelen, daar zij geen hoon, geen beleediging of smaad, in den eigenlijken zin des woords behelzen, en dat overigens processen, die aan de beschuldigde bladen gelegenheid zouden geven het publiek bekend te maken met de feiten en omstandigheden, naar aanleiding waarvan de geïncrimineerde artikelen waren gesteld en opgenomen, een schandaal zouden opleveren, eer nadeelig dan nuttig voor den Keizer. Over dit punt moet het gesprek daarna niet verder zijn voortgezet.

Vervolgens zou de heer *Barrot* gesproken hebben over de kuiperijen der Orleanistische partij, de reizen van den heer *Thiers* enz., en getracht hebben de verantwoordelijkheid van al dat streven op Koning *Leopold* te doen neêrkomen. Doch het kostte den minister van buitenlandsche zaken geen moeite om zijnen bezoeker te doen begrijpen, dat hij het onderhoud op zulk een terrein niet kon overbrengen, en dat de Belgische regering volstrekt niet geroepen was om zich in de aangelegenheden van het huis Orleans te mengen. Het is mij niet ter oore gekomen dat de heer *Barrot* eene nota van zijne regering heeft ingediend, als een gevolg van deze bijeenkomst, die waarschijnlijk geen ander resultaat zal hebben dan het herhalen van reeds vroeger gedane stappen.

— De stad Kortrijk verkeert in groote verslagenheid. Deze zoo streng Katholijke stad is ontheiligd geworden door het eerste gemengde huwelijk waarvan ooit hare inwoners getuigen zijn geweest. Het werd voltrokken voor den ambtenaar van den burgerlijken stand, tusschen een Hollandschen koopman van de Hervormde godsdienst met eene Katholijke juffer. Niettegenstaande alle pogingen van de bloedverwanten der bruid en al de concessiën door den bruidegom gedaan, die ook beloofde zijne kinderen in de R.-K. godsdienst te zullen grootbrengen, heeft de R.-K. geestelijkheid de inzegening van het huwelijk geweigerd. De pastoor heeft de belanghebbenden naar den bisschop verwezen, en de bisschop verwees hen naar den kardinaal-aartsbisschop, die op zijne beurt zeide dat hij den Paus over de zaak zou raadplegen. De Paus echter schijnt ook geen beslissing te willen geven. Wacht men op eene algemeene kerkvergadering, om zulk eene nietige kwestie tot oplossing te brengen? Wat er ook van zij, het verliefde paar heeft zich voor het oogenblik met het burgerlijk huwelijk tevreden gesteld, terwijl de geestelijkheid de 40 fr. niet teruggeeft, door man en vrouw reeds als kosten betaald voor de kerkelijke beslissing die tot St. Jutmis is verdaagd.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE; 28 Augustus.

Z. M. de Keizer van Oostenrijk heeft aan den schout-bij-nacht *'t Hooft* (thans met Z. K. H. prins *Frederik* op reis naar Moskou,) het kommandeurskruis der Leopoldsorde geschonken.

Z. M. de Koning der Belgen heeft den heer *L. J. de Jongh*, med. doctor te dezer stede, benoemd tot ridder der Leopoldsorde.

De heer *Frans Coenen*, solo-violist van Z. M. den Koning, is door de Koningin van Spanje benoemd tot ridder der orde van *Karel III*.

— De leden der verschillende commissiën, welke belast zijn geweest met het oprigten van het metalen standbeeld van *Lourens Janszoon Coster* te Haarlem, hebben dezer dagen een exemplaar ontvangen van de bij gelegenheid der onthulling van het beeld door den heer *Elion* vervaardigde bronzen medaille, hun door Z. M. den Koning aangeboden. Deze medaille is vergezeld van een brief van z. exc. den minister van binnenlandsche zaken, inhoudende, dat Z. M. heeft gemeend, dat het die leden, welke zich op eene zoo hoogst loffelijke wijze gedurende vele jaren van hunne werkzame en veel omvattende taak hebben gekweten, niet onaangenaam zou wezen, een zoodanig aandenken te ontvangen, als een blijk van Zr. Ms. oplettendheid.

— Bij arrest van den hoogen raad der Nederlanden van heden is *verworpen* de voorziening in cassatie van mr. *L. Zegers Veeckens*, uitgever der *Amersfoortsche Courant*, tegen een arrest van het provinciaal geregtshof van Utrecht, waarbij hij, ter zake van laster jegens den heer *Luyben*, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, is veroordeeld tot gevangenisstraf voor den tijd van 1 maand, enz.

In dezelfde zitting van den raad is, met vernietiging van een arrest van het hof van Noord-Holland, het openbaar ministerie bij dat hof ontvankelijk verklaard in zijne vervolging tegen *H. G. Mulder*, uitgever der *Asmodée*, wegens laster jegens den minister van koloniën, en de zaak naar hetzelfde hof teruggewezen.

— Dingsdag werd alhier de vijfde jaarlijksche algemeene vergadering gehouden van de vereeniging van de fabrijk- en handwerksnijverheid in Nederland. Behalve de leden van het hoofdbestuur, waren uit onderscheidene afdeelingen afgevaardigden opgekomen.

De voorzitter der vereeniging, de baron *Forstner van Dambenoy*, opende haar met eene gepaste toespraak, waarbij, met een terugblik op de geboorte en verderen wasdom der vereeniging, zoo mede op hare aanvankelijke goede uitkomsten voor de industrie, opgewekt werd tot meer algemeene deelneming, vooral bij de industrielen die het grootste belang bij de uitbreiding en ontwikkeling der vereeniging moeten hebben.

Het hierna, namens den secretaris, den heer *Hermans*, uitgebragte jaarverslag, gaf een geleidelijk en getrouw verhaal van de lotgevallen en verrigtingen der vereeniging. Het getal gewone leden bedraagt 397, dat der buitengewone 17. Bevordering van industriëel onderwijs en betere opleiding der aankomende werklieden wordt in sommige afdeelingen met genoegen waargenomen. De uitkomsten daarvan waren bemoedigend.

AMSTERDAM, 29 Augustus.

Nadat wij in ons vorig nommer reeds de echt koninklijke taal hebben medegedeeld die werd uitgesproken bij de onthulling van het gedenkteeken, toegewijd aan den volksgeest van 1830 en 1831, mogen wij ook niet onvermeld laten de schoone aanspraak, met welke de burgemeester van Amsterdam het gedenkteeken heeft overgenomen, en die geheel een weerklank is op de aanspraak des Konings. De heer *Boot* sprak o. a. aldus:

„Sire! Prins *Hendrik* der Nederlanden! Voorzitter en verdere leden van het hoofdbestuur en de afdeelingen der vereeniging *Het Metalen Kruis!*

„Schoon en belangrijk is de plegtigheid, die u, en ons, en vele duizenden met ons hier te zamen bragt. Voor allen wordt de herinnering verlevendigd aan de geestdrift, waarmede eenmaal Noord-Nederland als uit éénen mond antwoord gaf op de roepstem van zijnen eersten Koning *Willem*.

„Vijfentwintig jaren zijn sedert heengesneld; zij vervlogen met hun lief en leed. Bij het terugzien op dat tijdvak moeten de verschillende bij ons opgewekte gewaarwordingen door één gevoel overheerscht worden, het gevoel van dankbaarheid aan God, onder wiens liefderijk albestuur ons vaderland, ook na de afscheiding der zuidelijke gewesten, in bloei en welvaart geenszins is achteruitgegaan.

„De tijd, die scherpe hoeken afrondt en vele wonden heelt, bewerkte, onder de wisseling der omstandigheden, verandering in indrukken en meeningen. Datzelfde België, dat toenmaals als ééne uitgestrekte kampplaats tegen ons over stond, is ons een bevriende nabuur geworden. Op de nationale feesten, onlangs aldaar gevierd, werd onze vlag gezien: en bij de banieren, die rondom dit gedenkteeken zijn opgehangen, is de Belgische driekleur ontrold.

„En zoo *moet* het zijn. De geest van Hem, die eenmaal met Goddelijke liefde de menschen allen *broeders* noemde, moet al meer en meer den geest der natiën zóó doordringen, dat vele nog bestaande scheidsmuren wegvallen.

„Dien algemeenen broederzin te bevorderen, bij gelijktijdige aankweeking van vaderlandsche deugden, dát, Sire! is de verhevene, door U. M. wèl begrepene roeping der vorsten in het tijdperk, dat wij beleven; maar ook datzelfde werd door U. K. H., prins *Hendrik*, en door u allen, bestuurders en leden dezer vereeniging, uitsluitend beoogd.

„Immers, geene andere bedoeling ligt er in de oprigting dezer zuil, op welker spitse teregt het beeld der *Eendragt* geplaatst werd. Eendragt (God geve het!) blijve heerschen tusschen volkeren, ofschoon in zeden en karakter vrij onderscheiden; — eendragt zij er vooral tusschen de zonen van hetzelfde vaderland; — en innig blijve de band tusschen Nederland en Oranje!

„Maar nooit worde, uit zucht tot bevordering van eendragt, de waarheid lafhartig verbloemd of miskend. Algemeene broederzin is even vereenigbaar met warme vaderlandsliefde, als onderscheiden van wereldburgerschap. Wie, met welk doel dan ook, de roemrijke feiten uit 's lands historie opzettelijk bedekken mogt, verzaakt 's lands eer en bezoedelt zijn' naam als Nederlander!....

(In de heden gehoudene zitting van den gemeenteraad heeft de heer *Cool* den voorzitter zijnen dank betuigd voor de voortreffelijke wijze, waarop hij in de laatste dagen de zaken heeft geleid. Vooral heeft hij daarbij op het oog hetgeen door den voorzitter bij de onthulling is gesproken, welk gesprokene hem daarom bovenal genoegen deed, omdat de voorzitter het op een terrein heeft gebragt, waarop men het thans zoo zelden brengt, namelijk op dat van dank aan Hem, die de volken leidt en bestuurt. Hij betreurde, dat geen meer welbespraakte mond dan de zijne dien dank had uitgebragt.)

Dadelijk na het onthullen van het monument en beeld, van welk laatste, naar men zegt, aan Z. M., als herinnering van den dag, een model ter halver grootte zal worden aangeboden, liet men de fonteinen springen, welke zich bevinden in de leeuwenkoppen, die aan den voet der kolom zijn aangebragt en die het water uitgieten in eene kom, die op een verhoogd voetstuk staat, dat met palen is omringd. Op de kolom ziet men onderscheidene barseliefs, zinspelende op den moed, op de volkstrouw, voorgesteld door een hond, die eene sterkte bewaakt enz. en ook op de verschillende zijden eenige opschriften, als: *aan den volksgeest van* 1830 *en* 1831. *tot opwekking van tijdgenoot en nageslacht; De eer van Nederland gehandhaafd door vorst en volk. — God bescherme Nederland en Oranje.* (Links) 5 *October* 1830 *te wapen.* (Regts) 2 *Augustus* 1831 *voorwaarts!* en voorts de wapens van Nederland, van prins *Willem I* en de beide zijden van het metalen kruis, geschraagd door geniussen, de Waakzaamheid, de Voorzigtigheid, de Eendragt en de Kracht, en eindelijk attributen der verschillende wapencorpsen.

Door schoon weder begunstigd, besloot de Woensdag-avond luisterrijk het feest van den dag. Eene tallooze massa golfde langs verschillende wegen naar het hoofdplein, om de schitterende illuminatie van het gedenkteeken op te nemen, als ook naar den Amstel, om het vuurwerk dat daar werd afgestoken, en door den heer *P. L. van der Brugh* was geleverd, te zien. De meesten der ingezetenen, de uitzonderingen waren slechts weinig, hadden uit eigen beweging hunne woningen verlicht.

Loffelijke vermelding verdient de goede orde, welke overal heerschte en waardoor zich de bevolking der hoofdstad onderscheidde.

Het groote bal, gisteren avond in het Park gegeven, en hetwelk door de tegenwoordigheid van Z. K. H. prins *Hendrik der Nederlanden* werd vereerd, was druk bezocht.

Heden heeft prins *Hendrik* den wedstrijd met de bus op de hofstede Frankendaal bijgewoond.

Dezen morgen is het bataljon grenadiers per spoortrein naar de residentie teruggekeerd.

De Koning heeft nog, bij gelegenheid van het onthullings feest, tot ridder der orde van den Ned. leeuw benoemd den heer *D. D. Buchler*, oud lid van den gemeenteraad, oud voorzitter van den raad van bestuur der akademie van beeldende kunsten enz. te Amsterdam. De leden der commissie voor het monument zijn door Z. M. met medailles vereerd.

De heer *P. Oosterhuis*, de gunstig bekende photograaf, die ten gevolge van onbekrompen verleende vergunning om op het paleis te werken, op het oogenblik der onthulling van het gedenkteeken op den Dam, de vervaardiging van eene photografische afbeelding ondernam, is ondanks het ongunstige we-

der, niet ongelukkig geslaagd. Hij koos het aandoenlijk oogenblik waarop de kinderen, om het monument geschaard, het volkslied aanhieven. De door hem voor stereoscope vervaardigde afbeelding is vol effekt en voldoet wel.

AMERONGEN, 27 Augustus.

In eene eergisteren gehoudene zitting van den raad dezer gemeente is met algemeene stemmen besloten om aan den Koning het verzoek te rigten, dat het Z. M. moge behagen, de jongste armenwet in te trekken, zonder er eene andere voor in de plaats te stellen. De gemeenteraad heeft aanleiding tot dezen maatregel gevonden vooral in dat artikel der armenwet, waar het regt van verhaal wordt vastgesteld, en ten gevolge waarvan (dank zij der onwilligheid van de vrijwillige liefdadigheid) het budget dezer gemeente reeds met een zoo grooten last bezwaard is, dat de belastingen tot het maximum verhoogd en de uitgaven tot beneden het maximum moesten teruggebragt worden.

NIJMEGEN, 27 Augustus.

Dezer dagen is door eenige heeren alhier aan hunne medeingezetenen ter onderteekening aangeboden een adres, gerigt aan Z. M. den Koning, strekkende om Z. M. te verzoeken, Nijmegen als vesting op te heffen en de vroeger door de gemeente aan het rijk afgestane vestinggronden aan de gemeente terug te geven. Een concept van dit adres is ook aan den gemeenteraad dezer stad ingezonden, met verzoek: »dat de raad met al die middelen, welke hij gepast zal achten, bedoeld verzoek zal willen ondersteunen." Dit heeft echter bij den raad weinig bijval ontmoet; want deze heeft in zijne laatste zitting, op voorstel van zijnen voorzitter, met 14 tegen 3 stemmen slechts besloten, de mededeeling van adressanten voor kennisgeving aan te nemen. Men hoopt evenwel op de medewerking van den minister van justitie, z. exc. den heer *van der Brugghen*, die voor eenige jaren zich zeer met deze zaak bemoeid en hierover toen eene brochure in het licht gegeven heeft.

APELDOORN, 28 Augustus.

Z. M. de Koning is gisteren namiddag op het Loo aangekomen.

LEEUWARDEN, 29 Augustus.

In de gisteren gehoudene zitting van den gemeenteraad is het reeds gedeeltelijk behandelde voorstel, betrekkelijk te nemen maatregelen ter bevordering van den algemeenen gezondheidstoestand in deze gemeente, in zijn geheel eenstemmig aangenomen, na wijziging van het te geven antwoord aan den Commissaris des Konings in dezer voege: »dat de instelling eener plaatselijke gezondheids-commissie in deze gemeente vooralsnog onnoodig mag geacht worden" enz.

— Door wijlen den heer dr. *J. van der Plaats* alhier is bij uiterste wilsbeschikking, eene som van *f* 4000 aangewezen tot oprigting van een metalen monument op het graf van dr. *Simon Stijl*, te Harlingen, schrijver o. a. van het beroemde werk *Opkomst en bloei der Nederlanden*. Het monument moet binnen 4 jaar zijn opgerigt.

— Gisteren is alhier een aanvang gemaakt met de werkzaamheden voor den aanleg der telegraaf-lijn tusschen deze stad en Sneek.

GRONINGEN, 30 Augustus.

De staten dezer provincie zijn buitengewoon bijeengeroepen tegen Vrijdag den 5den September, 's middags te 12 uur, ten einde alsdan:

1). Over te gaan tot de benoeming van een lid voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal, in plaats van wijlen den heer mr. M. SICHTERMAN VAN DE BRAKE; en

2). In behandeling te nemen het rapport der commissie uit de staten van deze provincie, rakende de verbetering der scheepvaartkanalen in dit gewest.

— Ged. Staten hebben bij besluit van gisteren aan den heer E. BARENBROEK, thans adspirant landmeeter te Roermond, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van tweede klerk ter griffie dezer provincie.

— Wij meenen niet onopgemerkt te mogen laten, dat bij de op gisteren gehouden hengstenkeuring een aantal van de allerfraaiste hengsten waren aangebragt, zoodat het voor kenners een genoegen was deze keuring bij te wonen. Zelden toch zal men zulk eene verzameling bijeen aantreffen, en men meent hierin ook een goed gevolg te zien van het op den duur streng en geregeld volhouden van het Reglement op de Paardenfokkerij in dit gewest.

Op de heden gehoudene keuring voor merriën was geen groot aantal aangebragt, waarschijnlijk wegens het fraaije weder, waardoor er bij den oogst op het land te veel drukte was; maar er waren onder de aangebragte zoo vele goede en krachtige paarden, dat de commissie met ruimte *alle* de uitgeloofde premiën heeft kunnen toewijzen en men door de ondervinding van heden op nieuw bevestigd werd in de meening, dat het Reglement op de Paardenfokkerij op den duur eenen *goeden* invloed op het paardenras in dit gewest uitoefent.

— Zooals eergisteren tegen den avond reeds gevreesd werd, is het werkelijk gebeurd. Het vuurwerk dat de feestviering op den 28sten zoude besluiten is ten gevolge van den velen regen geheel mislukt. Slechts een enkele der vele stukken dat geregeld afbrandde; de meesten waren voor een goed deel bedorven tot groote teleurstelling van de talrijke menigte, die spijt het ongunstige weder en den aanhoudenden regen, het marktplein bedekte.

Tot verdere aanvulling van het medegedeelde omtrent de feestviering, voegen wij hier nog bij, dat de commissie voor de feestviering ook aan de kinderen op de stads- en armenscholen en op de Israelietische school eene versnapering heeft verschaft, zijnde aan deze ten getale van 2000 koek uitgedeeld.

— Gisteren middag is van hier onder geleide van den sergeant EENHUIZEN vertrokken naar de Bourtange, een detachement infanterie van het 7de regement, sterk 17 manschappen, en een dito onder geleide van den sergeant VON RIESCH van het 8ste regement, ter beveiliging van de waterdijken aldaar.

— Dezelfde laauwheid en onverschilligheid, die in andere streken heerscht, heeft ook in het hoofdkiesdistrict *Appingedam* plaats gehad bij de keuze van een lid voor de provinciale staten, ter vervanging van wijlen mr. L. J. VOS, thans vooral zulk eene belangrijke aangelegenheid. Immers, het getal kiezers bedraagt 1294; aan de stemming hebben Woensdag slechts deel genomen 415 en derhalve nog minder dan éénderde. (Van de 144 kiezers te Appingedam hebben gestemd 63, van de 141 te Delfzijl 32, van de 195 te Slochteren 37, van de 132 te Bierum 79, van de 173 te Ten Boer 35, van de 103 te Loppersum 32, van de 71 te Stedum 21, van de 127 te 't Zandt 56, van de 124 te Uithuizermeeden 23, van de 84 te Termunten en Wagenborgen 36, te zamen 415.) Van deze 415 briefjes waren van onwaarde 7. Het getal geldige stemmen was derhalve 408, en de volstrekte meerderheid 205. Van dit getal zijn uitgebragt op de heeren T. K. LAND 206 stemmen, R. A. BENTHEM REDDINGIUS 106, PIETER H. DIJKSTERHUIS 37, N. T. WILDEMAN 19, mr. F. J. KAPPEIJNE VAN DE COPPELLO 8, J. T. HUISMAN 7, J. ROETERS VAN LENNEP 6, mr. J. V. C. WICHERS 5, E. E. CLEVERINGA 4, mr. H. J. OFFERHAUS 2, A. K. VEGTER, P. A. TOXOPEUS en mr. S. REIJNDERS ieder 1 stem. Zoodat de heer T. K. LAND te Godlinze met volstrekte meerderheid is gekozen tot lid der provinciale staten.

— De commissie voor de te bouwen kerk en pastorij te Horsten aan het Stads-Mussel-Kanaal, heeft van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning eene gift ontvangen groot *f* 500, en van Z. K. H. prins *Frederik f* 100.

De nederige dank voor dit groot geschenk van het koninklijk huis, berust in de harten van hen, die daardoor nu alle hinderpalen zien weggeruimd tot de oprigting van een huis ter eere en verheerlijking van God! Het land, dat zulk een Koning bezit, mag daarop roemen, en zoo lang het gebouw staat, zal de gedachte aan den edelen *Willem III* door de inwoners van de Horsten in zegening zijn.

— Het tegenwoordige ongunstige weder doet veel nadeel aan de nog te veld staande gewassen. De rogge, die zich vroeger zoo gunstig voordeed, komt veelal met geschoten korrels bezet en zeer ligt van gewigt binnen. De boekweit ligt gedeeltelijk gesneden, en zal daardoor, vooral wat het gewigt betreft, zeer tegenvallen. Het zomerzaad ligt in sommige streken gesneden, en zoo het weêr zich nog spoedig verandert, zal dit nog wel te regt komen, terwijl het nog te veld zijnde winter-koolzaad geringere kwaliteit zal opleveren.

In deze omstreken, zoo schrijft men uit Meppel, is het thans ten gevolge van het voortdurend regenachtige weder niet zeer gunstig gesteld. Vele landlieden, die hunne hoop hadden gevestigd op het etgroen of de tweede grassnede, hetwelk zich zoo goed en veelbelovend liet aanzien, zien zich erin zeer teleurgesteld. Nu men met het maaijen en hooijen moest aanvangen, staan vele landen geheel onder water, vooral de zeer uitgestrekte lage oeverlanden, waar het water op sommige punten reeds zoo hoog staat, dat men met kleine vaartuigen er over vaart. Wat nu van dit malsche nagras, 't welk reeds onderscheidene dagen onder 't water is bedolven, te wachten is, behoeft naauwelijks eenige opheldering, het is grootendeels vernietigd, of het heeft althans zeer veel van zijne deugdelijkheid en waarde verloren.

— In het belang van den handel ook in deze provincie deelen wij mede, dat, ten gevolge van een contract ter wering van den sluikhandel, door onze Regering met die van Hannover, op den 3den dezer gesloten (*Staatsbl.* no. 77), is bepaald, dat op het onvrije territoir, bepaald bij art. 177 der algemeene wet van den 26sten Aug. 1822, het vervoer van 4 Ned. ponden koffij en meer moet gedekt wezen door een gewoon galeibiljet, hetwelk, nadat aangifte zal gedaan zijn, volgens art. 120 dier wet, door den ontvanger, die het naast bij de plaats is van waar de aanvoer geschiedt, zal worden afgegeven, en behalve de hoeveelheid die vervoerd wordt, ook de plaats der binnenlandsche bestemming of het kantoor van uitvoer, alsmede den weg langs en den tijd binnen welken het vervoer of de uitvoer zal moeten geschieden, vermelden zal; een en ander op straffe als bij de Nederlandsche wetten tegen bedriegelijken uitvoer of poging daartoe is bepaald.

— Gedeputeerde staten der provincie Gelderland hebben, in aanmerking nemende, dat het van belang is, de deelneming uit die provincie aan de algemeene tentoonstelling van fokvee, werktuigen en voortbrengselen van den grond, te Parijs in 1857 te houden, zooveel mogelijk te bevorderen, daartoe eene commissie ingesteld, met den heer mr. L. A. J. W. baron SLOET, griffier der staten, aan haar hoofd. Het zou zekerlijk zijn nut hebben, zoo dit voorbeeld ook in andere provinciën werd nagevolgd. De weinige deelneming die onder anderen in deze provincie is getoond in de algemeene landbouwkundige tentoonstelling die ook reeds dit jaar te Parijs is gehouden, maakt het wenschelijk, dat langs den door ged. staten van Gelderland ingeslagen weg de belangstelling van onzen landbouwenden stand te dezer zake meer worde opgewekt.

— Wij lezen in de *Amst. Ct.* het volgende: »Zoo algemeen als de welvaart in ons vaderland thans is, heeft men nimmer te voren opgemerkt; in steden, dorpen en het platte land wordt als het ware gewedijverd in het aanbouwen van groote en mindere gebouwen. In Groningen zijn vele boerderijen veel kostbaarder gebouwd en gemeubeld dan in de voorname straten der groote steden; een gebouw van *f* 20,000 is er geene zeldzaamheid; de weelde die er van binnen ten toon gesteld wordt, de kleeding, het goud en zilver, zij overtreffen allen de stoutste verwachtingen. In Friesland, alwaar men minder eigenerfden vindt, zijn de gebouwen minder, maar de tooi met edele metalen niet minder dan in Groningen. Drenthe volgt in de verte hare zusterprovinciën in gebouwen, pronk en weelde, maar is zeer ijverig in de uitbreiding van kultuur der meeste gronden. Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant houden gelijken tred in den aanbouw van vele woningen op het platte land, in de verbetering van afwateringen voor de landerijen en ontginning van de woeste streken. Utrecht is nog vooruitgaande. Noord- en Zuid-Holland gaan op het platte land het meest vooruit, de uiterlijke praal kent er geen grenzen. Zeeland, de weelderigste bodem van Nederland, zij is niet de minst vooruitgaande der andere provinciën; men treft er echter niet algemeen de weelde der noordelijke zusters aan. Van waar al die vooruitgang, van waar die pracht en weelde? Het zijn de verbazende rijke uitkomsten der laatste jaren van de verstandige landhuishouding."

Eene scherpe tegenstelling met deze schets van den verbazenden vooruitgang in stoffelijke welvaart, maken de volgende woorden van de *Amersf. Ct.* over den bedroevenden achteruitgang in geestesontwikkeling, die aller behartiging verdienen:

.... »Nederland telt, op zijn betrekkelijk kleinen bodem, over de 38,000, zegge over de achtendertig duizend kinderen van 6 tot 12 jaren, die volstrekt geen schoolonderwijs genieten.

»In het Heidensche China, waarhenen men uit Nederland bijbels en zendelingen afzendt, gaan al de schoolvatbare kinderen ter schole, vermits daar het onderwijs, van staatswege gegeven, door de kinderen moet worden bijgewoond. In dat Heidensche land begrijpt men, dat kennis, magt en kracht deugd is. In het Christen-Nederland begrijpt men zulks niet. Hier laat men duizenden en duizenden opgroeijen tot Heidenen, oneindig dommer, ruwer en onbekwamer dan de Heidenen in China zijn, welke men tot Christenen tracht te maken.

»Thans is het getal der niet-schoolgaande, dat is, der niets leerende kinderen meer dan 38,000. Twee jaren geleden was het 21,000, en dus 17,000 minder. Als dat in dezelfde evenredigheid zoo blijft voortgaan, waar moet het eindelijk dan henen?

»Men roept: »vooruitgang! vooruitgang!" officiële cijfers bewijzen zoo klaar als de dag, dat er achteruitgang is."

Veestapel van Nederland in 1855.

Aan de verschillende verslagen van ged. staten over den toestand hunner provinciën in 1855 ontleenen wij nog de volgende opgaven. Het aantal paarden bedroeg als volgt:

	Hengsten	Ruinen	Merriën	Veulens	Totaal.
Zuidholland. . . .	253	10,786	21,263	3170	35,472
Noordholland. . .	99	6,482	9,714	1003	17,298
Zeeland.	119	8,787	10,518	1646	21,070
Utrecht.	99	2,534	7,481	1277	11,391
Friesland.	90	9,123	12,576	1380	23,169
Overijssel.	129	6,405	7,684	1330	15,548
Groningen	101	13,459	12,427	1488	27,475
Drenthe.	29	2,428	5,538	762	8,757
Limburg	353	5,283	6,247	2033	13,916
Noordbrabant. . .	91	12,388	16,732		29,211
Gelderland.	262	9,583	18,005	4738	32,588
Algemeen totaal....					234,895

Hieruit blijkt, dat in Zuidholland de meeste paarden en in Gelderland de meeste veulens worden aangetroffen; dat de paardenstapel van beide provinciën zeer weinig verschilt en dien van de andere gewesten verre overtreft.

Het rundvee bedroeg in het begin van 1855 als volgt:

	Stieren.	Ossen.	Koeijen.	Kalveren.	Totaal.
Noordbrabant	488	9,877	94,671	48,738	151,754
Gelderland	929	13,159	92 294	56,713	163,095
Zuidholland	2084	10,665	132,155	31,050	175,954
Noordholland	791	853	107,598	20,181	129,423
Zeeland	595	1,472	31,670	13,591	47,328
Utrecht	1150	410	55,224	15,285	72,069
Friesland	2922	1,654	147,346	33,011	184,933
Overijssel	1217	1285	77,771	28,684	108,957
Groningen	1704	7,543	69,072	24,720	103,039
Drenthe	325	340	41,590	17,301	59,556
Limburg	2078	754	2,300	42,441	47,573
Totaal	14,283	111,012	851,691	329,715	1,243,701

Voorts komen de volgende getallen voor betreffende de:

	Schapen, lammeren enz.	Varkens.	Ezels en muilezels.	Bokken en geiten.
Noordbrabant.........	47,377	32,455	95	35,073
Gelderland.............	78,046	42,695	929	30,053
Zuidholland...........	48,178	26,948	422	7,357
Noordholland..........	184,060	20,409	767	8,312
Zeeland................	27,297	13,428	108	4,648
Utrecht	31,238	15,117	337	3,640
Friesland...	88,615	10,566	58	799
Overijssel.............	37,795	18,622	201	6,507
Groningen	81,612	16,777	27	7,130
Drenthe	133,764	20,089	13	3,896
Limburg...............	14,833	18,540	69	7,709
Totaal....	772,815	235,686	2825	109,124

Vergelijkende staat van den veestapel in 1851 en 1855.

	1851.	1855.	meer.	minder.
Paarden.	232,987	234,895	1,908	
Runderen. . . .	1,243,725	1,243,701		24
Schapen	811,643	772,815		38,828
Varkens	269,657	235,686		33,971
Ezels en muilezels	2,077	2,825	748	
Bokk. en geiten	84,720	109,124	24,404	

Men ziet hieruit dat, behalve de bokken en geiten, de veestapel in de jongste vijf jaren stationnair gebleven of achteruitgegaan is, hetgeen is toe te schrijven aan de sterke uitvoeren, aan de ziekten in sommige provinciën en andere redenen. De vermindering van het getal schapen laat zich echter ook verklaren door de vele ontginningen van heidegronden in de jongste jaren.

In een berigt van Zr. Ms. consul te *Koningsberg* in Pruissen, d.d. 16den Aug. j.l., wordt het volgende medegedeeld aangaande de uitzigten op den oogst: »In het algemeen vleit men zich met eene ruime opbrengst van alle graansoorten. Wat de tarwe betreft, had men de vrees gekoesterd dat de roest zich even als verleden jaar zou openbaren; gelukkig heeft die vrees zich niet bevestigd. Van de rogge is de oogst bijna afgeloopen; men mag zich vleijen dat hij niet slechts in de plaatselijke behoeften zal voorzien, maar dat ook voor den uitvoer eene goede hoeveelheid zal overschieten. Van gerst en haver is voor het oogenblik nog weinig te zeggen, daar de inzameling nog verscheidene weken zal moeten uitgesteld worden. Erwten en boonen beloven bij voortduring van gunstig weder, een' rijken oogst. Ook de aardappelen beloven eene zeer rijke opbrengst; de ziekte heeft zich tot dusverre niet vertoond. Van kool- en raapzaad is de oogst gering, wat de hoeveelheid betreft; de kwaliteit is allezins voldoende. Lijnzaad belooft een' goeden oogst."

KERKNIEUWS.

Met algemeene stemmen is te Schingen en Slappeterp tot predikant beroepen de heer J. G. BUSCH KEISER, kandidaat bij het prov. kerkbestuur van Groningen.

KOLHAM, 25 Aug. Ter vervulling der vacature, welke ontstaan zal door het vertrek van ds. HENDRIKSZ naar elders, heeft hier de kerkeraad, in overeenstemming met kerkvoogden en notabelen, voorloopig een zestal geformeerd en daarop geplaatst de heeren predikanten J. EISVELD BOSCH, te Niezijl; dr. C. P. HOFSTEDE DE GROOT, te Rottum; dr. H. WIJBELINGH, te Rottevalle, en de heeren kandidaten J. BAKKER, te Sappemeer; C. J. BLEEKER, te Hoogezand, en J. KOOL, te Groningen.

— Te Rinsumageest en Sijbrandahuis is door de aanwezige floreenpligtigen gestemd en door den kerkeraad beroepen ds. J. W. FELIX, pred. te Heeg; — te Axel, ds. J. C. EYKMAN, pred. te Nunspeet.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 30 *Augustus*.

NEDERLAND Werk. Schuld..................	à 2½	pCt.	64.
Dito Dito	» 3	»	76 1/8.
Dito Dito	» 4	»	95 5/16.
OOSTENRIJK Metalliek........	» 5	»	78 1/8.
Dito 1851 en 1852.............	» 2½	»	40 1/8.
Dito Nieuwe Litt. B......	» 5	»	86 1/16.
Dito Nation. Metall.....	» 5	»	79 11/16.
SPANJE Onbep. St........................	» 1¼	»	25.
Dito Binnenl..........	» 3	»	39 15/16.
PORTUGAL....	» 3	»	45¾.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816.........	» 5	»	104 1/8.
Dito Dito 1828 en 1829................	» 5	»	103⅝.
Dito bij *Hope*.......	» 4	»	—
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	85 1/8.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	95.
Dito....... ....6de serie	» 5	»	96 1/8.

LONDEN, 30 *Augustus*. Consols 95¼.

PARIJS, 30 *Augustus*. Fransche 3 pCt. 70.20.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 27 Aug., *Leertouwer* Cornelia, Dantzig; — 28 *Bakker* Geertruida Femina, Nizza.

TEXEL 27 Aug., *Kaspersma* Eendracht, Londen; *Wilphorst* Joan Jacob, Archangel.

VLIE 26 Aug., *Boiten* Fossiena Siers, Dantzig.

HELVOET 27 Aug., *Schabeling* de Maas, Archangel.

BROUWERSHAVEN 27 Aug., *Hagers* Jan Daniël, Rangoon.

ZIERIKZEE 26 Aug., *van Wulven* Maria, Rangoon.

VLISSINGEN 26 Aug., *Ouwehand* Walcheren, Akyab.

BATAVIA vóór 10 Julij, *Feijnt* Herman de Ruiter, *Claus* Oostergoo, *Meijboom* Aldebaran, *Sandberg Jr.* Bellatrix, *Schuurman* Neptunus, *Lange* Nijverheid, *Legal* Zeevaart, *van Gijsel* Stad Amsterdam, *Smit* van Galen, *de Haas* Minister van Hall, *Stikkel van Dam* Java, *Göbel* Tagal, *Heijmeriks* Staatsr. v. d. Houven en *de Weerd* Hermine, Amst.; *Admiraal* Per Aspera ad Astra, Londen; *Zwart* Padang, *Bauditz* Maria Elisab. Margaretha, *Ruhaak* Brouwershaven, *de Vries* Cornelia, *van Oppen* Alcor, *Bargman* Eugénie, *v. d. Meijden* Hendrik Jan en *Bonn* Hendrika, Rott.; *Armstrong Czn.* Eersteling, Dordr.; *Carst* Wilhelm. Lucia, Newc.; *Aufmorth* Almelo, Falmouth, met schade; *Rooderkerk* Westkapelle, Londen; *Schiedyes* Boreas, Rio de Janeiro; *Harms* Prinses Charlotta, Marseille; *Bakker* Henriëtte Maria, Cardiff n. Hong Kong.

KONSTANTINOPEL 11 Aug., *Wekenborg Jzn.* Anna Margaretha en 12 *Lutje* Jacoba Christina, v. Galatz n. Marseille; — 13 *Gust* Antonia Francina, v. Ibraïla en *de Jonge* Ayolt en Thomas, v. Galatz, beide n. Falmouth; *Timmer* Catharina, n. Livorno en *Niekus* Thecla Joh., n. Mars., beide v. Galatz; — 14 *Kros* de Goede Bedoeling, v. Ibraïla n. Marseille; — 23 *Olivier* Economist, Amst.

VENETIE 21 Aug., *van Emmen Jr.* Helena Brons, Amst.; *de Haan* Adelaïde, Hammerfest.

GENUA 21 Aug., *Aden* Concordia, Hamburg.

Bij DEAL 25 Aug., *Fijn* Noord-Holland, n. Konst. en *Weitinga* Amstel, n. Lissabon, beide v. Amst.

LIVERPOOL 25 Aug., *Hofkamp* Hortense, Smirna; *de Haan* Mercurius, Dordrecht.

DUBLIN 24 Aug., *Wegener* Gebroeders, Petersb.

DUNDALK 25 Aug., *Kromminga* Alwina, Galatz.

NORTH SHIELDS 23 Aug., *Moesker* Herstelling, Zaandam; — 25 *Bakker* Catharina, Rott.

GRIMSBY 23 Aug., *Oostra* Annech. en *de Jonge* Jantina, Gainsbro.

CUXHAVEN 26 Aug., *Leverstein* Vrijhandel, Rio Janeiro.

PILLAU 25 Aug., *Oldenburger* Geppiena, Amst.

BOLDERAA 22 Aug., *Postema* Gesina, Koppenhage.

STOCKHOLM 21 Aug., *Banting* Marchina, Hamburg.

SANDHAMN 20 Aug., *Koster* Argo, 21 *Baas* Wilmina en *Kuiper* Engelina Petronella, Petersburg.

WARNEMUNDE 25 Aug., *Eddens* Margaretha, Antwerpen.

DANTZIG 25 Aug., *van Reen* Vereeniging, Londen.

Vertrokken.

AMSTERDAM 26 Aug., *Rolufs* Telegraph, Genua; *Schoon* Jacobus Cornelius, Hamb.; *Egberts* Ida Gesina, Bremen; — 27 *Klein* Pieterd. Marchina, Stettin; *Reiners* Maria, Thisted; — 28 *Bakker* Jonge Liefert en *Speelman* Geertr. Speelman, Petersb.

VLIE 25 Aug., *Zwaal* Zeemeeuw, Petersb.

IBRAILA 8 Aug., *Boekhoudt* St. Willebrordus, Falmouth.

KONSTANTINOPEL 12 Aug., *Vegter* Beerta Schuringa, *Mulder* Antje, *Jansen* Catharina en *Vaalman* Maria spes mea, Falmouth; — 15 *de Weerd* de Flecken Jouwer, Livorno.

CETTE 21 Aug., *Kuiper* Sara Elisabeth, Bahia.

QUEENSTOWN 23 Aug., *v. d. Plas* Jacoba, Waterford.

BONESS 23 Aug., *Strijbos* Snip, Rott.; *de Boer* Boreas, Stettin.

LEITH 23 Aug., *Veenhuizen* Bougina Lammechiena, Inverkeithing.

BREMERHAVEN 25 Aug., *van Klooster* Gesina, Koningsb.

KIEL 25 Aug., *Mandema* Drie Zusters, Petersb.

KOPPENHAGE 22 Aug., *Stenger* Geziena Margrietha, Petersb.

MEMEL 22 Aug., *van der Wall* Jantina, Engeland.

In lading.

LIVERPOOL 25 Aug., *Homan* Groot Zeewijk, Riga.

Zeilklaar.

KOPPENHAGE 25 Aug., *Duintjer* Elsina, Petersb.

STOCKHOLM 22 Aug., *Mulder* Feika Jantina, Petersb.

GRONINGEN, 30 Aug. Vertrokken de nieuwgebouwde schoonergaljoot Mercurius, kapit. *H. L. Karsies*, van Veendam, met haver naar Gloucester.

ZOUTKAMP, 29 Aug. Zeilklaar: *Drewes* Twee Gezusters, Memel; *v. d. Warff* Vr. Alida, Newc.; *Smith* Lapwing, Engeland.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

24 Aug. *Boswijk*, Hendrika, v. Koningsb. n. Leith, m. tarwe.
Poelman, Everhardus, v. Newc. n. Petersb., m. steenk.
25 — *de Wall*, Lollina, v. Memel n. Schotland, m. vlas.
Ebes, Grietje, v. Harl. n. Memel, m. pannen.
de Vries, Saramacca, v. Petersb. n. Stettin, m. lijnz.
Hut, Margina Margar., v. Bergen n. Petersb., m. haring.
Potjer, Cathar. Jantina, v. Hamb. n. Petersb., m. stukg.
Wolkammer, Ida, v. Amst. n. Petersb., m. suiker.
Duintjer, Aukjen Gepkel., v. Amst. n. Petersb., m. suiker.
de Jonge, Jezelina, v. Newc. n. Petersb., m. cokes.
Bakker, Harmonie, v. Amst. n. Petersb., m suiker.
Sap Jr., Gesina Reina, v. Bergen n. Petersb., m. haring.
Drent, Tjapke Schuringa, v. Petersb. n. Amst., m. hennep.
26 — *Mooi*, Renske, v. Dantzig n. Grangem., m. tarwe.
Pott, Spruit, v. Kirkaldy n. Koppenh., m. steenk.
Voogd, Weldaad, v. Koningsb. n. Brussel, m. lijnz.

De wind den 24 Aug. W.N.W., W., W.Z.W.; den 25sten Z.W., W.Z.W., Z.; den 26sten Z.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 28 Aug., *Meijer* Maria en 29 *Jansonius* Pelikaan, Archangel.

TEXEL 28 Aug., *Pluym* Stad Almelo, Dundee; *Hughes* Catharina Maria, Liverpool.

BROUWERSHAVEN 29 Aug., *Aalborg* Kortenaar, Rangoon.
ZIERIKZEE 27 Aug., *Harding* Antje Schuring, Lissabon.
PLYMOUTH 26 Aug., *Donga* Annechina, Galatz.
Bij GOUDSTAART 21 Aug., *Kooy* Mary Goddard, v. Schied. n. Bat.
BRISTOL 26 Aug., *Medendorp* Johanna en *Kuiper* Anna Augusta, Ibraïla.
WATERFORT 24 Aug., *v. d. Plas* Jacoba, Galatz.
DUBLIN 26 Aug., *Pieper* Fortuna, Ancona.
LYNN 26 Aug., *Broekman* Helena, Ibraïla.
KONSTANTINOPEL 22 Aug., *v. d. Veer* Mercurius, v. Amst. n. Redoute Kale.
MALAGA 3 Aug., *Brongers* Sophia, Marseille.
KROONSTAD 21 Aug., *Sap* Emma Maria, Hull; *Mets* 4 Gebroed., Amst.; *Kwint* Margaretha, Antw.; *Fokkes* Gebr. Fokkes en *de Groot* Sieka, Stettin; *Regtdoorzee* Dina Elisab., Koningsb.; — 22 *Mulder* Geertr. Lammeg., Amst.; *de Winter* Margaretha, Antwerpen; *Kaijzer* Harmonie, Neustadt; *Nieboer* Cornelia en *Lieffijn* Goede Verwachting, Stettin; *Balk* Jacomina, Memel.

Vertrokken.

AMSTERDAM 27 Aug., *Knol* Catharina en 29 *Oldenburger* Gustaaf, Petersb.; *Visser* Vr. Luppina, Leer.
TEXEL 28 Aug., *Hazewinkel* Meika, Triëst; *v. d. Eyk* Ida, Newc.; *Nielsen* Harmonie en *Aas* Resolution, Frederikst.; *de Wal* Taletta, *Potjewijd* Alida Petron. en *Pott* Anna Arendina, avont.
HELVOET 28 Aug., *Valkenier* luid.-adm. Callenburg en *Mouldijk* Joanna, Newc.; *Bontekoe* Jacobina en *Bakker* Maria, Petersb.
BRIELLE 28 Aug., *v. Wijk* Jenny, avont.
MAASSLUIS 28 Aug., *van Driesten* Bellamy en *van Doest* Jacobus, avontuur.
QUEENSTOWN 25 Aug., *Schaap* Pieter Bentum, v. Galatz. n. Preston; *Jonker* Sallandt, v. Galatz n. Bilbao.
GRIMSBY 25 Aug., *v. d. Laan* Jacoba Alida, Riga.
MALTA 16 Aug., *v. d. Wall* Johann Wilbrand, Queenst.
KAAPSTAD 11 Junij, *de Boer* Jan van Galen, Bat.

REVAL, 19 Aug. Het schip Reintje Wilmina, kapit. *van Leer*, v. Stettin n. Petersb., alhier binnengeloopen, heeft slechts onbeduidende schade bekomen en zal spoedig de reis voortzetten.

SCHEEPSVRACHTEN.

DANTZIG, 25 Aug. In bevrachtingen is het zeer stil. Heden gesloten naar Amsterdam *f* 25 p. last rogge, Leith 3 sh. 6 d. p. qr. tarwe, Londen 21 sh. p. load slepers, Newport 23 sh. p. dito.
KONINGSBERGEN, 24 Aug. In de afgeloopen week zijn 24 schepen aangekomen en blijven meer gezocht. Toegestaan naar Amsterdam *f* 25 p. last tarwe, *f* 23½ voor rogge, Dordrecht *f* 26 voor tarwe, Londen 4 sh. p. qr. tarwe, de Oostkust 3 sh. 6 a 9 d.

330ste STAATSLOTERIJ.
Prijzen van *f* 100 en daarboven.
Trekking der Derde Klasse.

4de Lijst. No. 9930 *f* 1000; no. 7828 *f* 400.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 22sten tot en met den 28sten Augustus 1856 zijn te *Groningen* geboren 7 zoons en 4 dochters; gehuwd 2 paren; overleden 6 ouden en 7 jongen.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.
GRONINGEN, 29 *Augustus.*

TARWE.	GERST.	
Oude 70 ℔ *f*	N.W.1856 52 ℔ *f* 5,80	Zw. Voer 40 ℔ *f* 4,20
N.Oml.1855 68 - 12,60	- 54 - - 6,20	- - 42 - - 4,40
- - 70 - - 13,35	- 56 - - 6,60	- - 44 - - 4,60
- - 72 - - 14,25	Zomer 54 - - 5,90	BOONEN.
- Old. 66 - - 11,50	- 56 - -	Paardeb. *f* 7,50,75 a *f* 8
- - 68 - - 12,25	Knobbe 60 - - 6,80	Gr. Erwt. *f*
- - 70 - - 13,00	- 62 - - 7,20	Graauwe dito *f*
- - - -	HAVER.	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	Dikke 36 ℔ *f* 3,80	Old. Koolz. *f* 10, *f* 12, *f* 14, (*f* 15,10,25
Inl. 62 ℔ *f* 7,90	- 38 - - 4,00	
- 64 - - 8,50	- 40 - - 4,20	Oml. dito *f* 10, *f* 12, *f* 14, (*f* 16
- 66 - - 9,00	- 42 - - 4,40	
Buitenl. 68 - - 9,50	- 44 - - 4,60	N. Aveelz. *f*
BOEKWEIT.	- 46 - - 4,80	Zomerzaad *f*
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 9,75	- 48 - - 5,00	G. Mosterdz. *f*
- - 66 - - 10,15	- 50 - - 5,20	Lijnzaad *f*
- - 68 - - 10,55	W. Voer 36 - - 4,00	Dederzaad *f*
Zw. - 64 - - 9,55	- - 38 - - 4,20	Gr. Gort *f* 10,75 a *f* 11,25
- - 66 - - 9,95	- - 40 - - 4,40	Parel dito de 100 ℔ *f*
Veen 64 - - 9,45	Zw. - 36 - - 3,80	*f*
- 66 - - 9,85	- - 38 - - 4,00	Raapolie per vat *f* 49

Tarwe door schaarschheid aan benoodigden hooger verkocht. — Rogge en Boekweit genoegzaam als voren. — Gerst, vooral in de zware drooge soorten, ruim prijshoudend; ligtere dito minder begeerd. — Dikke en Voer-Haver weinig in omgegaan; zwarte prijshoudend. — Boonen en Gort stil. — Koolzaad over 't geheel in eene flaauwe stemming; de kwaliteit zeer uiteenloopende, waarvan slechts een gering gedeelte als genoteerd naar deugd is verkocht.

ROTTERDAM, 28 *Aug.* Tarwe: 156 ℔ Nassaudietsche *f* 490. — Rogge: 147 ℔ N. Limb. *f* 282; 148 ℔ Rostock. *f* 320; 146 ℔ Arendsb. *f* 306. — Boekweit: op 142 ℔ Rijn *f* 315. — Hennepzaad: Inlandsch *f* 258.

LEEUWARDEN, 29 *Aug.* De aanvoer van Koolzaad bedroeg heden pl. m. 450 lasten, grootendeels van mindere kwaliteit, die, met uitzondering van de allergeringste soorten, welke te veel van den regen hadden geleden, tegen hooge prijzen werden genomen; de puikste soorten *f* 16 à *f* 16,75; 2de soort *f* 15 à *f* 15,75; 3de soort *f* 13 à *f* 14,25, en geringere *f* 11 tot *f* 12,50. — Tarwe weinig aan en als voren verkocht: knappe *f* 13,75 a *f* 14,25; roode puike *f* 14,50,75. — Rogge met goeden handel: Arch. *f* 8,50,60; bij gerijf jarige Inland. *f* 9,50 en nieuwe *f* 10,20. — Boekweit bijna zonder handel. — Winter-Gerst meer aangeboden en vooral in de puikste soorten met goeden kooplust: puike *f* 6,15,90. — Haver weinig aan en tot hoogere prijzen: fijne *f* 4,75 a *f* 5,15; Voer *f* 4,30,60.

AMSTERDAM, 29 *Aug.* Tarwe hooger, Poolsche bij partijen, andere soorten ruim prijshoudend: 129 ℔ b. Pools. *f* 530; 130 ℔ dito *f* 490; 126 ℔ dito *f* 460, *f* 470, *f* 490; 122 ℔ n. witb. dito *f* 475; 129 ℔ o. r. Zweeds. *f* 530; 127, 133 ℔ Geld. *f* 465, *f* 500; 125, 127 ℔ Rijn *f* 415, *f* 435; 133 ℔ Kubanka *f* 390. — Rogge tot verhoogde prijzen met veel handel: 122 ℔ Eng. *f* 300, *f* 305; 120 ℔ o. Pruis. *f* 300; 118 ℔ grove Zweedsche *f* 250; 117, 119, 120 ℔ Arch. *f* 249, *f* 255, *f* 258; 118, 120 ℔ dito *f* 254, *f* 260. — Gerst prijsh.: 101 ℔ n. Oldammer Winter *f* 223; Zeeuws. dito *f* 230. — Haver: 72 ℔ Voer *f* 135. — Boekweit onveranderd: 119 ℔ Hoogeveensche *f* 295.

Koolzaad williger: Haarlemmermeer *f* 16$\frac{3}{8}$ a $\frac{1}{4}$; op 9 vat in Aug. 89 p. vl; Sept. 88½ p. vl.; Oct. en Nov. 89½ p. vl. — Lijnzaad in een doen: 107, 108 ℔ Arch. *f* 305. — Raapolie dadelijk en op levering williger: op 6/w. *f* 52,50; vlieg. *f* 51; Sept. *f* 50,25 a 50; Oct. *f* 49,75 a *f* 50; Nov. en Dec. *f* 49,50 a 75. — Lijnolie dadelijk in een doen, op levering vast: op 6/w. *f* 40; vlieg. *f* 38,75; Sept. *f* 38,50 a 75—*f* 38,75. — Hennepolie op 6/w. *f* 46,25; vlieg. *f* 45.

LONDEN, 27 *Aug.* Van inl. Tarwe was heden weinig, van vreemde eene voldoende hoeveelheid aangevoerd; de kooplust was echter niet groot, weshalve alle soorten Tarwe nominaal als Maandag zijn te beschouwen. Gerst, Boonen en Erwten onveranderd. Haver iets duurder.
Van den 29sten. Granen onveranderd en stil.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 29 *Augustus.* De prijs der Boter was heden als volgt: 1ste soort *f* 42 a *f* 43; 2de soort *f* 40.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 29 *Aug.* De aanvoer van schapen was heden gering; van varkens was de markt ruim voorzien, doch het aangevoerde bestond grootendeels uit jonge soort, waarin veel handel werd gedreven, prijzen waren van *f* 7 tot *f* 38.

APPINGEDAM, 28 *Aug.* De heden alhier gehouden markt was goed voorzien en de handel vrij goed geanimeerd; vroegmelkte koeijen van *f* 150 tot *f* 170; vaalmelkten *f* 80 tot *f* 110; vetten van 24 a 25 cent de 5 ons.

EFFECTEN-BEURS.
AMSTERDAM, 29 *Aug.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63$\frac{13}{16}$, 63$\frac{7}{8}$, 63$\frac{7}{8}$; Dito Dito 3 pCt. 75$\frac{15}{16}$, 76; Dito Dito 4 pCt. 95, 95$\frac{1}{8}$, 95$\frac{1}{16}$; Handelm. 4½ pCt. 133, 133½. — BELGIE, 2½ pCt. 51$\frac{7}{8}$; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. 52$\frac{1}{16}$. — SPANJE, Onb. Stukk. 1¼ pCt. 24$\frac{15}{16}$, 25$\frac{1}{16}$, 25; Dito 3 pCt. 45¼; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 39$\frac{15}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45¾, 45$\frac{13}{16}$, 45¾. — RUSLAND, Oblig. *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 104; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 103$\frac{3}{8}$; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 93$\frac{5}{8}$; Dito 4½ pCt. 96$\frac{3}{8}$; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 85$\frac{5}{8}$, 85$\frac{7}{16}$; Dito bij id., 5de Serie 4 pCt. 84$\frac{3}{8}$. — POLEN, Certific. 4 pCt. 79¾; Dito Aand. m. Loting fl. 500 *f* 154½.

OOSTENRIJK, Metallieken 5 pCt. 78$\frac{1}{8}$, 78$\frac{3}{16}$; Dito Nationale 5 pCt. 79$\frac{11}{16}$, 79¾; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 40$\frac{3}{16}$, 40¼; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 40$\frac{3}{16}$, 40¼; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 85$\frac{15}{16}$, 86; N. Weener Loten v. 250 fl. 1854 *f* 322; Oostenr. Bank Act. *f* 1275; Pruiss. 4½ pCt. 99; Loten 1854 207; Amerik. Bank-Act. 1$\frac{3}{8}$; Mexik. 21$\frac{7}{8}$; Dito Onbep. 21$\frac{13}{16}$; Gren. 19$\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$; Dito Uitg. 7¼, $\frac{5}{16}$; Ecuador 14$\frac{5}{8}$; Dito Onb. 14¼; Venez. 30½, ¼; Dito Onbep. 30½, $\frac{3}{8}$; 5 pCt. Russen bij *Stieglitz* 5de Serie 94$\frac{15}{16}$, 95$\frac{1}{8}$, 94$\frac{15}{16}$; Dito 6de Serie 96$\frac{3}{8}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{7}{16}$.

Onze fondsenmarkt was heden over het algemeen zeer vast. Van Holl. was Integralen en van vreemde effecten in Russ., Oostenr. en Spaansche eenige levendigheid.

Oostenr. Cred. *f* 292; Spaansche dito *f* 77½; Aand. Beijersche Spoorw. *f* 39½; 7 pCts. Illinois Central 87.

Koers van het Geld: Beleen. 4; Prolong. 3½; Disc. 4 pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen 63$\frac{7}{8}$; Spaansche 1¼ pCt. 25; Binnenl. 3 pCt. 39$\frac{15}{16}$; Metall. 5 pCt. 78$\frac{1}{8}$.

ADVERTENTIEN.

LANDHUISHOUDKUNDIGE SCHOOL
te **Groningen.**

De **WINTERLESSEN** vangen weder aan te *Groningen* op den **15den October 1856.** Kosten **f 450** 's jaars, daaronder begrepen KOLLEGEGELDEN, KOST en INWONING volgens PROSPECTUS, op franko aanvrage *gratis* verkrijgbaar bij het BESTUUR te *Groningen*, of bij de Heeren C. RÖMELINGH en G. JURLING te *Haren*, bij *Groningen.* — Personen, die in de GEBOUWEN der SCHOOL wenschen te WONEN, worden verzocht, zich zoo veel mogelijk voor of op den **15den September** aan te melden, ten einde men voor eene behoorlijke plaatsing kunne zorgen.

*** De KOMMISSIE voor de **Paardenfokkerij** in de Provincie **GRONINGEN** maakt bekend, dat bij de op den 29sten Augustus 1856 gehouden **NAJAARSKEURING** is **afgekeurd** een donkerbruine 8jarige Hengst van **D. M. DIJKSTRA**, te *Grootegast*; dat daarentegen de volgende PREMIËN zijn toegekend:
f 125 aan **A. J. KROL**, te *Uithuizen*, voor eenen zwarten vijfjarigen Hengst;
f 75 aan **J. M. MELISSEN**, te *Holm*, (gem. *Leek*), voor eenen bruinen zesjarigen Hengst;
f 50 aan **J. B. KROON**, te *Nieuw-Beerta*, voor eenen bruinen driejarigen Hengst;
f 25 aan **W. H. DRENTH**, te *Woldendorp*, voor eenen bruinen vijfjarigen Hengst,
en eene TOELAGE van **f 50** aan de Weduwe **A. J. ALDERTS**, te *Winsum*, voor eenen zwarten 8jarigen Hengst.
GRONINGEN, 29 Augustus 1856.
Namens de Kommissie voornoemd:
H. C. VAN HALL,
Sekretaris.

*** De KOMMISSIE voor de **Paardenfokkerij** in de Provincie **Groningen** maakt bekend, dat door haar, bij de Keuring van heden zijn toegewezen de volgende **PREMIËN:**
f 100 aan **J. KL. LOOTS**, te *Vierhuizen*, voor eene zwarte vierjarige Merrie;
f 100 aan **J. E. BOERSEMA**, te *Niekerk*, voor eene bruine vierjarige Merrie met kleine kol;
f 75 aan de Wedw. **B. H. PERDOK**, te *Godlinze*, voor eene zwarte vijfjarige Merrie;
f 75 aan **W. FR. ALMA**, te *Westerwijtwerd*, voor eene zwarte driejarige Merrie.
f 50 aan **H. M. BOSMAN**, te *Adorp*, voor eene bruine vijfjarige Merrie;
f 50 aan **W. J. HARKEMA**, te *Leegkerk*, voor eene roodschimmel-bles Merrie.
GRONINGEN, 30 Augustus 1856.
Uit naam der Kommissie voornd.:
H. C. VAN HALL,
Sekretaris.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON GEESJE FEDDES, geliefde Echtgenoot van
C. H. BEEKHUIS,
Notaris.
BUITENPOST, 25 Augustus 1856.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON P. C. G. BRUINS, geliefde Echtgenoot van
C. M. FRANCKEN.
GRONINGEN, 27 Augustus 1856.

*** Heden beviel van eenen ZOON J. SMID, geliefde Echtgenoot van
H. CREBAS.
GRONINGEN, 28 Augustus 1856.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER F. EEKHOFF, geliefde Echtgenoot van
H. RITZES.
GRONINGEN, 29 Augustus 1856.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON W. C. NIEWEG, geliefde Echtgenoot van
R. BOSMA.
GROOTEGAST, 30 Augustus 1856.

*** Door den Boekhandelaar **H. KUIPERS**, te *Leeuwarden*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

LICHTSTRALEN OP HET KINDERGRAF;
WOORDEN VAN TROOST
VOOR
bedroefde Vaders en Moeders.
Prijs *f* 0,50.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, wordt met het beste succes gedebiteerd:
I. *J. J. A. GOEVERNEUR*, **Nieuwe Fabelen en Versjes voor Kinderen.** Met 21 plaatjes. Prijs *f* 0—90.
IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—20.
II. *J. J. A. GOEVERNEUR* en *H. ILPZEMA VINKERS*, **Lust en Leerling;** Fabelen, Sprookjes en Vertelsels, voor Hollandsche Jongens en Meisjes. Met 6 plaatjes. Prijs *f* 0—80.
IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—00.
III. *J. J. A. GOEVERNEUR*, **De oude Koffer, of een Boek is een groote Schat.** Kleine Verhalen voor jonge Kinderen, eene vreemde Dame naverteld. Met 14 Plaatjes. Prijs *f* 0—80.
IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—00.
IV. *A. G. BRUINSES*, **Vertellingen uit de Geschiedenis des Ouden Testaments.** Vrij naar het Engelsch van Miss *LAWRENCE.* Met 15 plaatjes. Prijs *f* 1—20.
V. ———— **Vertellingen uit de Geschiedenis des Nieuwen Testaments.** Naar dezelfde. Met 8 plaatjes. Prijs *f* 1—20.
VI. *H. ILPZEMA VINCKERS*, **Rijmen voor de Kinderkamer.** Met 8 plaatjes. Prijs *f* 0—80.
IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—00.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal, op WOENSDAG den 24sten September 1856 en volgende dagen, telkens des voormiddags te 10 uur te beginnen, voor de Behuizing door wijlen den Heer Mr. L. B. LOHMAN en Mevrouw bewoond geweest, in de Peperstraat te *Groningen*, publiek worden verkocht, de door genoemde Erflaters nagelaten zeer

nette en deftige Inboedel,

bestaande onder anderen in moderne HAHONIE- en EIKENHOUTEN MEUBELEN, waaronder LINNENKAST, KABINETTEN, CANAPÉ, fraaije PORSELEIN- en andere KASTEN met MARMEREN BLADEN, PIANINO, TAFELS, STOELEN ENZ.; — voorts eene aanzienlijke verzameling fraai, ouderwetsch BLAAUW- en BONT PORSELEIN, waaronder fraaije STELLEN; eene partij **ZILVERGOED**, als: KOFFIJKAN, THEEPOT, TABAKSPOT, DITO KOMFOOR, PRESENTEERBLADEN, MELKKAN, KOMMETJES, THEEBUS, ENZ.; — wijders KRISTAL, PENDULES, GLAS-, AARDE- en VAATWERK, KOPER-, TIN- en BLIKGOED, KAGCHELS, VLOERKLEEDEN, waaronder een fraai SMIRNA'S KLEED, CARPETTEN en LOOPERS, beste BEDDEGOEDEREN, eene aanzienlijke partij LETTERKUNDIGE en REGTSGELEERDE BOEKEN, en hetgeen meer zal worden gepresenteerd.
Te bezien daags vóór den Verkoop, des voormiddags van 10—12 en des namiddags van 2—5 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, sullen, op DINGSDAG den 30sten September 1856, des avonds te 7 uur, ten Huize van de Erven BULSING, in het Logement *DE DOELEN*, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene roijale **HEEREN BEHUIZING**, staande aan de Groote Markt te *Groningen*, get. E 4, hebbende BOVENWONING met VRIJEN OPGANG, WOONKELDER, KOETSHUIS, STALLING en ruime UITREEDE in de Gelkingestraat; alsmede eene nette **BEHUIZING** naast gemelde Uitreede.
II. Eene voor korte jaren geheel nieuws vertimmerde **BEHUIZING**, bestaande uit twee BENEDEN- en twee BOVENWONINGEN, get. E 105 en 106, staande Oostzijde in de Gelkingestraat te *Groningen*, achter Perceel I, door den Schrijnwerker PAS en anderen bewoond. Alles toebehoorende aan de Erven van wijlen Jhr. Mr. J. F. VAN IDDEKINGE en Mevrouw.
Om te aanvaarden den 1sten November 1856.
Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, perceel I van 10—2 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris te bekomen, en perceel II des namiddags van 2—5 uur.

*** In de maand NOVEMBER of DECEMBER aanstaande, zal, ten overstaan van den ondergeteekenden NOTARIS, publiek worden verkocht:

Eene roijale **HEEREN BEHUIZING**, get. M 71, met grooten TUIN er achter, staande en gelegen Zuidzijde aan het Martini kerkhof te *Groningen*, behoorende tot de nalatenschap van wijlen den Heer Mr. TH. VAN SWINDEREN.
Mr. J. W. QUINTUS.

MORGEN, MAANDAG
den 1sten September 1856, des voormiddags te 10 uur en vervolgens, de geannonceerde VERKOOPING van
Manufacturen,
ten verzoeke van- en voor de Behuizing van den Heer J. F. KOETS, Zuidzijde aan de Vischmarkt alhier.
HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

UIT DE HAND TE KOOP,

tegen November of Mei: Twee **VOERWERKEN** met of zonder **HUIS**, onder de **Vereeniging** aan **Der-A.** Te bevragen bij den DRUKKER DEZER.

Goedkoop Reizen tusschen **Groningen** en **Zwolle**, per **Diligences** en **Barge**, voor *f* 4 en ook *f* 3,60. KANTOOR bij H. T. VISSERS, Oosterstraat.

De ondergeteekende maakt door deze bekend, dat hij zich als **GOUD- en ZILVERSMID** heeft gevestigd Westzijde in de N. Ebbingestraat, en dat hij voorzien is van een fraai assortement **GOUDEN en ZILVEREN WERKEN**, naar den laatsten smaak vervaardigd, waarmede hij zich in de gunst van zijne geëerde Stad- en Landgenooten aanbeveelt; belovende door eene zuinige en accurate behandeling het vertrouwen van zijne geëerde Begunstigers waardig te worden.
GRONINGEN, 28 Augustus 1856.
B. J. W. SWARTE.

ZEER DROOG
EIKEN KAGCHELHOUT
TE KOOP, per Vaam voor *f* **4 — 00**, zoo ver de voorraad strekt, op *franko* aanvraag, bij J. A. HOOITES, te *Hoogezand.*

In het HEILIGEN GEEST GASTHUIS te *Groningen* worden als **VADER** en **MOEDER** gevraagd: GEHUWDE LIEDEN van vijftigjarigen ouderdom, zonder KINDEREN en van de Nederduitsch Hervormde Godsdienst.
Informatiën te bekomen bij den Boekhoudenden Voogd G. SICMAN, *Apotheker* in de Heerestraat.

3 SCHOENMAKERSGEZELLEN
kunnen dadelijk werk bekomen bij B. AHLBRINCK.

J. VAN DER LINDEN,
Molenaar te *N. Buinen*, verlangt dadelijk een **KNECHT**, welke het **Malen** geheel of ten deele verstaat, om zich ten spoedigsten bij hem te vervoegen.

REVALENTA ARABICA.

De Heer BANGMA, Landeigenaar bij *Harlingen*, sukkelde erg aan eene maagkwaal, die alle geneeskundige hulp trotseerde en hem geheel vermagerde; de **REVALENTA** heeft hem geheel hersteld.
Eene Vrouw in het dorp *Zurch* in onze nabijheid, die al lang sukkelend geweest is, haalde van daag haar tweede busje **REVALENTA** en vertelde mij, dat zij bij de eerste bus beterschap gevonden had. Zulke gevallen komen mij dagelijks voor; enz.
HARLINGEN, 2 Augustus 1856.
P. L. MIRANDE Pz.

DU BARRY'S REVALENTA geneest volkomen al de volgende ziekten:
Verstoppingen, maagkramp, maagpijn, hoest, aamborstigheid, diarrhaea, oprispingen, zuur, kolijk, zenuwziekten, stuipen, vloed, zinkings, slijm, aandoeningen van lever en nieren, hartkloppingen, hoofdpijn, duizeling, graveel, vernaauwingen, maagkanker, scheurbuik, klieren, tering, rheumatische aandoeningen, griep, misselijkheid en braking.
Het is zonder tegenspraak de eenvoudigste en minst kostbare wijze van genezing. Gezond, voedend en krachtgevend, kan zij alle andere spijzen vervangen. Men bereidt ze op verschillende wijzen voor ontbijt, tusschenuurtje, middagmaal en avondeten. Een maaltijd kost slechts 6¼ a 10 Centen, naar gelang men eene groote of kleine Bus neemt.
De prijs is 87½ Ct., 2, 3½, 8 en 16 Gulden, in onderstaande Depôts.
Amsterdam, VERKOOPHUIS; *Appingedam*, S. RITSEMA; *Assen*, H. P. A. VAN GORCUM; *Delfzijl*, T. H. WIJNTJES; *Groningen*, C. RIKKERS en M. GAASBEEK; *Hoogezand*, F. M. DIKEMA; *Meppel*, A. JEULEN en Co.; *Nieuwolda*, R. P. v. CALCAR; *Noordbroek*, W. B. TEDINGA; *Pekela*, J. T. FELDBRUGGE en FELDBRUGGE en Co.; *Sappemeer*, Wedw. S. SCHELTENS; *Slochteren*, H. B. HOOGHOUDT; *Stads-Kanaal*, H. KREKEL; *Steenwijk*, K. TIMMERMANS; *Uithuizen*, J. SCHUURMAN NIEVEEN; *Veendam*, S. SAVENIJE; *Winschoten*, G. WASMAN, en in de bekende Dépôts in de andere Steden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJBLAD No. 17. Behoort bij de Groninger Courant van 31 Augustus 1856, no. 105.

VERSLAG

VAN DE HANDELINGEN VAN DEN GEMEENTERAAD VAN GRONINGEN.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Zaturdag den 30sten Augustus.

Aanwezig: de heeren SLOT, TRIP, OUDEMAN, MULLER, ROELFSEMA, v. HOUTEN, ONNES, DE SITTER, MESDAG, MEIJER, GEERTSEMA, DOMMERING, v. HEIJNINGEN BOSCH, UPMEIJER, WICHERS, DE LA FAILLE, QUINTUS en v. IMHOFF.

Aan de orde wordt gesteld:

1) *Eedsaflegging van den benoemden gemeenteontvanger, den heer mr.* G. H. DE RANITS. — Nadat deze door den secretaris was binnengeleid en de voorgeschrevene eeden had afgelegd, wenschte de voorzitter den benoemde geluk met zijne betrekking en nam deze gelegenheid te baat om hem dank te betuigen voor de tegemoetkomingen en vele diensten reeds aan het bestuur bewezen, waarop de benoemde aan de leden van den raad dank zeide voor het in hem gestelde vertrouwen en zijne hoop te kennen gaf zich verder dat vertrouwen door naauwgezette pligtsbetrachting te zullen waardig maken.

2) *Benoeming van leden en plaatsvervangers van de bureaux van stemopneming voor de aanstaande verkiezing van een lid voor den gemeenteraad.* Worden benoemd: tot leden van het eerste kiesbureau de heeren DOORNBOSCH en MEIJER, tot voorzitter van het tweede kiesbureau de heer DE SITTER, tot diens plaatsvervanger de heer MULLER, tot leden de heeren ONNES en ROELFSEMA, tot plaatsvervangende leden voor de beide bureaux de heeren VAN HOUTEN, UPMEIJER, CREMERS en MESDAG.

3) *Ontwerpbesluit tot bepaling der som die van de dienst van* 1855 *gereserveerd en op die van* 1856 *overgebragt zal worden.* — Ter visie.

4) *Begrooting van plaatselijke inkomsten en uitgaven op* 1857. — Burg. en weth. bieden deze aan, die voorts ter secretarij nedergelegd en tegen betaling algemeen verkrijgbaar gesteld zal worden. Hierop werden de afdeelingen getrokken, en zullen diensvolgens behooren tot de eerste afdeeling: de heeren v. HOUTEN, QUINTUS, DE SITTER, UPMEIJER, WICHERS, EDELINCK, VAN ITTERSUM, VAN HEIJNINGEN BOSCH en DOMMERING; tot de tweede: de heeren MESDAG, GEERTSEMA, DOORNBOSCH, ROELFSEMA, CREMERS, MEIJER, DE LA FAILLE, VAN IMHOFF en ONNES. Van de wethouders zal de heer MULLER bij de eerste, de heeren TRIP en OUDEMAN bij de tweede afdeeling behooren.

5) *Rapport nopens de gehoudenheid der gemeente tot het onderhouden der kazernes ten diensts van het garnizoen.*

Dit rapport, den 2den Julij uitgebragt, is bij de leden rondgeweest en wordt thans in beraadslaging genomen.

De heer DE LA FAILLE kan zijne adhaesie schenken aan de conclusie van het rapport om aan den minister van oorlog te kennen te geven dat de raad genegen is voor het onderhoud der kazernes te sorgen, mits tegen billijke schadeloosstelling. Spr. heeft met belangstelling het rapport gelezen en is daaruit ingelicht omtrent het gegronde van de bewering, dat de gemeente niet verpligt is voor de kazernering te sorgen en hare finantiën daarmede niet mag bezwaren. Spr. is ook voor de opzending der door de commissie ontworpene missive aan den minister van oorlog, maar vraagt of het niet doelmatig zou zijn daarin de gronden uiteen te zetten, waarop het gevoelen van den raad steunt. Dit zou noodeloos geschrijf voorkomen.

De heer TRIP kan zich ook in 't algemeen met het rapport vereenigen, niet alleen omdat alsdan groote kosten voor de gemeente zullen worden uitgewonnen, die nu in strijd met art. 187 der grondwet door haar worden besteed, maar ook omdat de ondervinding leert, dat het moeijelijk voor de gemeentebesturen is de administratie der kazernes te hebben. Spr. wenscht echter uit de missive aan den minister weg te laten de zinsnede, waarbij de raad verklaart bereid te zijn het gebruik der kazernes aan het departement van oorlog af te staan. Door deze verklaring zou de gemeente voor altijd afstand doen van het gebruik dier gebouwen, wat niet voorzigtig is.

De heer GEERTSEMA wenscht omtrent dat punt ook vrij te blijven en is dus voor de weglating dier periode.

De heer QUINTUS ondersteunt de voorgedragene lezing, waardoor de raad zich dadelijk op het ware standpunt plaatst, waarvan hij moet uitgaan. De gemeente is niet warsch om de gebouwen aan het rijk voor kazernering af te staan, maar acht het billijk, dat daarvoor schadeloosstelling worde verleend. Hierdoor geeft de raad tevens te kennen, dat hij wel de militairen hier wil behouden.

De heer ONNES is ook tegen de weglating van bedoelde periode. Hij betreurt het, dat het gemeentebestuur genoodzaakt is, op grond der wet, zich van de onkosten van kazernering te bevrijden, daar hij het niet wenschelijk acht, den minister van oorlog in eene minder gunstige stemming tegenover deze gemeente te brengen wegens eene aangelegenheid van slechts weinig beteekenis. Maar om nu die stemming niet nog ongunstiger te maken, wil hij dadelijk verklaard hebben, dat de gemeente, mits tegen schadevergoeding, bereid is het gebruik der gebouwen aan het departement van oorlog te geven.

De heer TRIP zegt, dat het zijne bedoeling niet is, het departement van oorlog in eenig opzigt te hinderen, maar hij wenscht op dit oogenblik nog vrij te blijven in de verdere regeling. Ook wil hij het gemeentebestuur niet voor altijd binden door nu reeds het gebruik voor goed af te staan.

De heer VAN IMHOFF verdedigt de bedoelde zinsnede. Uit de missive blijkt genoegzaam, dat de raad de noodige consideratiën tegenover het departement van oorlog en het rijksbestuur wenscht in acht te nemen, maar dat hij zich moet houden aan de wettelijke verpligtingen. Nu wordt alleen gezegd, dat de raad het gebruik wil afstaan, mits tegen schadeloosstelling, ingevolge de wet.

De heer GEERTSEMA kan zich met vorigen spreker niet vereenigen en ontwikkelt nog nader zijn gevoelen.

De heer DE SITTER meent, als lid der commissie, dat de periode met een zeer onschuldig doel in de missive is opgenomen, maar dat ook, zonder die periode, het gevoelen van den raad duidelijk genoeg in de missive uitkomt, zoodat hij voor zich niet tegen de weglating der zinsnede is, te meer nu ze tot verkeerde opvatting schijnt aanleiding te geven.

De heer WICHERS merkt op, dat de missive eene verandering moet ondergaan, zoo het amendement van den heer TRIP wordt aangenomen. Overigens ziet hij geene swarigheid in het behoud der bedoelde periode, want de raad staat toch niet, door te verklaren dat hij gereed is het gebruik der gebouwen te geven, deze voor goed in vruchtgebruik af; hiertoe zou eene notariële acte vereischt worden. Hij doet het dus nog altijd tot wederopzeggens toe.

De heer TRIP zegt door deze verklaring vrij wat te zijn gerust gesteld. Voorzigtigheidshalve wenscht hij er echter nog het woord »voorshands" te hebben tusschen gevoegd, zoodat de raad verklaart voorshands bereid te zijn het gebruik der gebouwen af te staan, mits tegen schadeloosstelling.

De heer GEERTSEMA blijft bij zijne meening en stelt nu een amendement voor om in plaats van de vermelde zinsnede eene andere te lezen, waarin de raad den wensch uitdrukt dat deze zaak zooveel doenlijk worde geregeld, ten einde, met inachtneming van de belangen der gemeente, tevens de belangen van het departement van oorlog te vereenigen.

Het amendement van den heer TRIP in omvraag gebragt,

wordt met 10 tegen 8 stemmen aangenomen. (*Tegen: de heeren van Heuden, Geertsema, Meijer, Oudeman, Dommering, Roelfsema, van Heijningen Bosch* en *Muller*.)

6) *Adres van de commiezen-portiers om de door hen bewoonde huizen tot den 1sten Mei* 1857 *in gebruik te mogen houden*. — Burg. en weth. hebben hiertegen geen bezwaar en stellen voor het verzoek in te willigen. — Toegestaan.

7) *Rapport omtrent de instelling van eene gezondheidscommissie*, bij monde van den heer DE SITTER. — De commissie heeft met de meeste naauwgezetheid het onderzoek van deze zaak in overweging genomen, omdat zij het eene gewigtige en der aandacht hoogst waardige aangelegenheid achtte, te meer nu daarop, naar aanleiding van de circulaire van den minister van binnenl. zaken, de aandacht der gemeentebesturen door den commissaris des Konings is gevestigd. — In de commissie heeft geene eenstemmigheid van gevoelen bestaan. Na mededeeling der gronden, waarop adressanten de wettigheid, noodzakelijkheid en wenschelijkheid van eene gezondheidscommissie betoogen, welke door de plaatselijke commissie van geneesk. toevoorzigt wordt beaamd, verklaart het rapport, dat drie leden der commissie van gevoelen waren, dat de uitlegging van artt. 135, 141 en 179 *l* der gemeentewet, waaruit de wettigheid van eene gezondheidscommissie aangetoond wordt de ware is en dat art. 54 in te beperkten zin wordt opgevat, zoo men daarin een verbod wil zien voor den raad om eene gezondheidscommissie te benoemen, ook van leden buiten den raad.

Ook zijn zij van meening dat er op dit oogenblik geen spraak meer kan zijn van de wettigheid of onwettigheid eener gezondheidscommissie, daar de jurisprudentie hierover vast staat. In Rotterdam toch is eene verordening omtrent deze zaak gemaakt, waarin Ged. Staten van Zuidholland geene onwettigheid hebben gezien, daar zij die met hunne goedkeuring bekrachtigd hebben. En verder kan men toch ook niet aannemen, dat de minister van binnenl. zaken, indien ook al deze vraag door Ged. Staten over het hoofd gezien was, zulk een voorbeeld als navolgenswaardig zoude aanbevelen, indien daartegen eenig bezwaar ten opzigte van de wettigheid zoude kunnen gemaakt worden. Aangaande de wenschelijkheid en noodzakelijkheid eener gezondheidscommissie bestaat bij deze leden geen twijfel.

Twee leden der commissie hadden bezwaren tegen de instelling van eene gezondheidscommissie. Zij waren van oordeel, dat de raad geene dergelijke commissiën mag benoemen van leden buiten den raad. Buitendien achtten zij, dat het toezigt op den gezondheidstoestand aan burg. en weth. is opgedragen. Verder waren zij niet overtuigd van het noodzakelijke en wenschelijke van zoodanige commissie, terwijl zij meenen dat burg. en weth. buiten zulk eene commissie genoeg raad en voorlichting zal kunnen verkrijgen, en het bij het bestaan van eene commissie, te vreezen is dat daarvan vele voorstellen zullen uitgaan, welke aanleiding kunnen geven tot moeijelijkheden en botsingen.

De bedenkingen van deze leden zijn niet opgelost door de daartegen aangevoerde gronden. Daar evenwel de minister het nemen van maatregelen heeft aanbevolen, meenen zij, dat daaraan voldaan zal kunnen worden, zoo op voorstel van burg. en weth. eene vaste commissie uit leden van den raad wordt benoemd tot ondersteuning van burg. en weth.

Een der drie eerste leden, welke in beginsel voor eene gezondheidscommissie was, heeft zich met dit voorstel vereenigd. De meerderheid stelt dus voor burg. en weth. te verzoeken aan den raad eene voordragt te doen om zich te doen bijstaan door eene commissie uit den raad in zake het toezigt op de publieke gezondheidsdienst.

Twee leden der commissie hebben zich daarmede niet kunnen vereenigen. Zij stellen voor dat de raad eene verordening vaststelle op de instelling van eene gezondheidscommissie zoodanig als die door hen met wijziging van de locale eigenaardigheden volgens die te Rotterdam is vastgesteld.

Eindelijk stelt de commissie voor aan burg. en weth. op te dragen, het door den raad te nemen besluit aan den commissaris des Konings en aan adressanten mede te deelen voor kennisgeving. — Besloten het rapport te doen rondgaan bij de leden, terwijl burg. en weth. diligentverklaring zullen verzoeken, aangezien deze zaak in behandeling is.

8) *Rekening van de Evang.-Luthersche diaconie over* 1854. — Zal rondgaan bij de leden.

9) *Missive van den rentmeester der stads veenen en Ter Apel, magtiging verzoekende tot den publieken verkoop van stads vierden turf te Pekela*. — Toegestaan.

10) *Bestek en voorwaarden van vertimmering aan de westerstadsschool*. — Burg. en weth. stellen voor, de uitvoering aan hen over te laten, waartoe wordt besloten.

11) *Verzoek van het bestuur van het Groene weeshuis om een stuk grond aan het weeshuis af te staan*. Het bestuur deelt mede, dat blijkens ingewonnen advies van deskundigen dringende noodzakelijkheid bestaat tot het bouwen van een nieuw weeshuis. Daartoe hebben zij een stuk grond noodig 't welk aan het rijk toebehoort. Het rijk wil dien grond niet afstaan, tenzij hem een ander stuk gronds daarvoor in de plaats worde gegeven. Daarom verzoekt het bestuur tegen billijke schadevergoeding een stuk gronds van de gemeente en wel dat gelegen in de Kruisstraat, om alsdan dit aan het rijk in ruil te kunnen aanbieden.

Burg. en weth. achten het in 't belang der gemeente zoo het verzoek worde ingewilligd; zij meenen echter den gevraagden grond in de Kruisstraat niet te kunnen afstaan, maar wel het achterste gedeelte van het land achter de gasfabriek. Zij stellen voor om den prijs van den afstand te bepalen, wanneer het rijk dien grond in ruil wil aannemen. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

12) *Verzoek van de heeren* DE MOL MONCOURT en WIJNNE *om vergunning tot oprigting eener daar of eest*. — De heer TRIP deelt daarover een door hem opgemaakt procesverbaal *de commodo et incommodo* mede en stelt voor het verzoek toe te staan. Ten gevolge van eene opmerking van den heer MESDAG wordt de hoogte van den schoorsteen bepaald op 4 el boven den nok van het dak. Na eenige discussie wordt het verzoek toegestaan.

13) *Brief van Ged. Staten betreffende de oprigting van een gebouw voor eene R.-Katholieke kerk en pastorij aan het Ter Apeler kanaal*. — De veen-commissie adviseert aan de R.-Katholieke gemeente een subsidie te verleenen van *f* 1000, zoodra de kerk zal zijn gebouwd en om daartoe een heem af te staan, waarvoor geen huur zal behoeven betaald te worden, zoolang het voor de kerk en pastorij zal dienen. — Wegens den spoed, dien deze zaak vereischt, wordt ze dadelijk in behandeling genomen en overeenkomstig het voorstel der veencommissie besloten.

De vergadering wordt met gesloten deuren voortgezet.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.